

AKAPANGO KA BUMI BWANGU

 Unko twegamisye uswe imitu gyitu pakabalilo akanandi itolo ku lwiputo.

Gwaipyana Tata gwitu Gwakumwanya, naloliloli lo lusako ulu tuli nalo ukuti tukusegelela kuli Ugwe, Kyala gwitu nu Mpoki. Ukupilika ulwimbo ulukinde ulu, *Mumo Uyilile Ugwe Ubukulumba*, ukwene kukutusangulusya uswe kabuno tumenye ukuti Ugwe guli nkulumba. Kangi uswe tukusuma ukuti ubukulumba Bwako bukubonekaga kwa uswe mbupya, amayolo aga, akabalilo kako uswe tukuyoba. Kangi ikyene kingwilile une ukuya kiyabo kyangu, ukuya kakwanda kufyinja ifingi, ukugela ukubuka mu syambukulu isyabumi bwaiyolo, kangi une ngwiputa ukuti Ugwe umbege une amaka kangi—kangi ifi une ngulondigwa, GweNtwa, ukuya mu sala iyi. Kangi ngusuma ukuti ubusobi bwangu bosa mbumi buyege itolo ibwe-ilyakukanyapo ku bandu bangi, ukuti uwene bubatwalege abene kifuki ku Myako. Tupaga ikyene, gwe Ntwa. Abonangi baliketaga amakato pa misanga gya kabalilo, kangi abene balilongosigwaga kwa Yuyugwe. Ifindu ifi tukusuma mu Ngamu ya Ntwa Yesu. Ameni.

Umwé mulitugasya.

² [Nkundwe Glover ikuyoba, “Uluputilaga ugwe ifitambala ifi bo ukali nukwanda?”—Nsimbi.] Une ngusangulukaga. [“Apo filipo *ifyo* na *ifi* ifyakwiputila.”] Syosa momumo, nkulumba, ndaga. Bo mumo unnyambala umwelu, Nkundwe Glover, uyu une nummenye lilino pa fyinja fingipu, nali nu lusako ulwakuya nagwe uwene pakabalilo amayolo ga mmayolo. Kangi uwene ambulile isya... uwene agonesigwe pakabalilo kanandi, ukutusya. Kangi lilino, pa bukusi bwa fyinja malongo mahano na mabili na fihano, uwene ikugomokela ku mbombo ya Ntwa. Une ngafikapo pa sinda ukuya nkatale mumo une nayilile bo ngali ngapilikia isyo. Une ninogonaga ukuti ngatele, loli une—une ndikusubila ukuti ngatele. Umwene abikile itolo apa kwa une ifitambala, mu—mu luko lwa nevulupu, ni fangi bo fififi, mumo ifyene fili nkati kangi fibikigwe nganila.

³ Lilino, aligwesa gwa umwe nkisu kya rediyo, pamo apa, aba bikulonda kimo mwa fitambala ifi, kangi umwe mu... Aba Angelus Temple bikutuma ifyene panja pipi pipi, akabalilo kali kosa. Umwe mubagile ukusimbila apa itolo ku Angelus Temple kangi abene bisakwiputila pa kyene, panongwa yakuti une ngubasisimikisyá umwe ukuti iki kili Mmasimbo. Ulwene lo lufingo lwa Kyala.

⁴ Kangi linga isyene sibagile ukuti ugwe kuundonda une ukuti niputile kimo ikyako, ena, une nisakusekelelaga ukubomba

sisisyo. Ugwe ubagiile ukunsimbila itolo pabokosi ly a positi 3-2-5, 325, Jeffersonville, ikubaligwa J-e-f-f-e-r-s-o-n-v-i, aba l bibili, e. Jeffersonville, Indiana. Pamo linga ugwe ukabagila ukwinogona isya bokosi ly a ofisi ya positi, simba itolo, "Jeffersonville." Akene ko kaya kanini, abandu balimo maelifu malongo matatu na mahano. Aligwesa ammenye une kulakula. Kangi uswe tukusekelaga ukwiputila pa kitambala nukututuma kwa ugwe.

⁵ Kangi, lilino, uswe tuli nubuponjoli ubukulumba mukubomba isi, panongwa yakuti...Ugwe kuyaga nu luko lwa kalata ni kyene, iki abandu pa kisu kyosa bikwiputila ulubunju losa pa kabalilo ka buhano na buna, kangi pa kabalilo ka kalongo na bubili kangi pakabalilo ka butatu pamusi. Kangi umwe mubagile ukwinogonela, ukusyungutila kunyuma kwa kisu, kabalilo kaki aka pakilo abene bikufimbilisigwa ukusumuka ukuti babike ulwiputo ulu. Polelo linga bosa aba amaelifu malongo mingi, kangi ukolokana maelifu, bikutuma inyiputo kwa Kyala pakabalilo kalakala kamokene panongwa ya butumwa ubu, ububine bwinu, Kyala akabagila itolo ukukisiindila inyuma ikyene. Kangi polelo lilino uswe, mumo une nguyobela, uswe tukaya nayo ni mbaatiko, uswe tutikulonda ni sumuni yimo ya makopola. Uswe itolo... Linga uswe tubagile ukubatula umwe, ifyo fyo ifi uswe yo nongwa tuli apa. Kangi twitikisyaga uswe...

Yumo ikutwala ikibugutila ikingi ikya fitambala.

⁶ Lilino, linga ugwe akaya nakyo ikitambala iki ugwe gwaalondaga ukutuma, ena, polelo ugwe simbaga itolo, mulimosa. Linga ugwe utikukilonda ikyene lululu ulu, kibike ikyene mwa Buku gwa Imbombo, mu li Bangeli, pantu gwa 19. Kangi akene kikuyaga nduko lwa kenda akelu aka kikutumigwaga kwa umwe, nbulagilo muno mukwilatilaga imbibi syinu tasi. Kangi (ndaga ugwe) muno mukwilatilaga imbibi syinu. Umwe komma siku ukugela ukwambilila kilikyosa ukufuma kwa Kyala kisita kwanda ukuya kanunu na Kyala. Muketile? Kangi polelo umwe mulagililige mu iki ukukolela abapalamani binu nu ntimi gwinu. Linga umwe mulinako kalikosa akakulwana na aligwesa, buka katendekesy tasi, polelo gomokelaga. Kangi polelo iputa, yaga nu lukomano lwa nyiputo nnyumba yako, kangi fungilila akatambala aka mmwenda gwako ugwa mkati, polelo itikaga Kyala. Kangi pakabalilo kalakala isala sitatu silisyosa, ilisiku lililyosa, bikuyapo abandu ukusyungutila ikisu kyosa ikyapasi bikwiputa, unnyololo ukusyungutila ikisu kya pasi.

⁷ Kangi lilino, akene ko kaako, itolo kaitolo, tumaga itolo. Kangi—kangi, lilino, uswe tutikukusimbila kangi kwa ugwe ukukulumbusa ugwe pamo ukukubula ugwe isya tubombo utu uswe tuli nato. Uswe tukulonda ukuti ugwe utulepo pa kabombo, loli uswe tukaya—tukaya nako kamo akakuti ugwe utulepo.

Muketile? Polelo ugwe... Ukwene kukaya kwega adiresi gwako umma, ukwene itolo ko bugono kangi nimbombo ya Ntwa, ifi uswe tukugela ukupimba.

⁸ Lilino, unko uswe twinamisye imitu gyitu. Kangi linga ugwe uli nkisu kya rediyo, yaga nikitambala kyako kigonekigwe apo, bikaga itolo ikiboko kyako pa kyene akabalilo kako uswe tukwiputa.

⁹ Gwaipyana Gwentwa, uswe tukutwala kwa Ugwe utwenda utunini utu, pamo tumo tukuboneka pamo bo tuba vesti twa bonda, pamo—pamo utushati utunini utwa nkati, pamo utu buti utuluke utunini, pamo—pamo ikindukimo, akatambala, ifi fikubuka kubabine naba bakomigwe. Gwe Ntwa, isyene sifwene Lisyu Lyako ukuti tukubomba isi. Kabuno uswe tukubala mwa Buku gwa Imbombo, ukuti abene begaga ukufuma mumbili gwa ntumwa Gwako Pauli, ifitambala ifyakwipuputila nu twenda utwakupiyila, panongwa yakuti abene bitikaga ukuti Umbepo Gwako gwali pa nnyambala yula. Kangi imbepo inyali silinkusoka mmbandu, kangi ukukomigwa ni mbungo silinkubaleka abene, panongwa yakuti abene baliitike. Kangi lilino, uswe tukusyagania, gwe Ntwa, ukuti uswe tukaya Pauli Mwikemo, loli tumenye ukuti Ugwe kuyaga bwila yulayula Yeso. Kangi uswe tukwiputa ukuti Ugwe kuyindikaga ulwitiko lwa bandu aba.

¹⁰ Kangi isyene syaayobigwe akabalilo kamo ukuti akabalilo kako Israeli, ukugela ukupilikila Kyala, balinkukoligwa nkipingo, inyanja pa nkyeni pabo, ifyamba ku mbafu syosa, kangi abasikali ba bwite aba Farao bikusegelela. Kangi yumo aayobile ukuti, "Kyala aaketelile pasi ukwisila mu Mbanda ya Moto yila na maso amakalale, kangi inyanja yilinkuya nulutende, kangi yilinkwiniembela kunyuma yene, kangi yilinkupela injila kwa Israeli ukuloboka ukubuka ku kisu kya lufingo."

¹¹ O, gwe Ntwa, keta pasi kangi, akabalilo kako utwenda utu tukulambalikigwa pa mibili imibine ukukumbukila Ilisyu Lyako ilyabumi. Kangi imbungo yiliyaga nulutende, keta ukwisila Mwilopa lya Mwana Gwako, Yeso, Uyu aafwilile ulutabulo ulu. Kangi undugu aliyaga nulutende kangi abopege, ukuti abandu aba babagile ukubuka ndufingo, iki "Pa mwanya pa findu fyosa," ikyo kyo bwigane Bwako "ukuti uswe tukabege mbukafu." Tupaga ikyene, Tata, kabuno uswe tukutuma akene na—na kayilo kala mu ndumbula syitu. Kangi ubu bo bwigane bwitu. Uswe tukutuma akene mu Ngamu ya Yesu Kristi. Ameni.

Ndaga ugwe, Nkundwe Glover. Ndaga ugwe, nkulumba.

¹² Lilino, ubusiku ubu pakuya bwigale bwa kiyabo iki ikya lusasanio, une ngamanya ukuti kali kikuyaga pa rediyo pamo umma, loli une ngulonda ukuyoba (linga umma) ku kilundilo kya wailesi, ukuti ulu lwali lumo mwa ngomano inunu fiyo isi une

nayilemo nasyo ku fyinja fинги, fинги. Ulwene lwali lukomano lukoligwa, lununu, lwa lugano ukukinda, lubombelapalikimo ulu une nali nalo ukukinda akabalilo katali.

¹³ [Unkundwe ikuyoba, “Uswe tukuyaga pa wailesi mpaka pa sinda gwa sinda ukukinda isala ya buna, nkundwe. Kangi abene bikukupilikisyia ugwe kosa kula kululu kwa California, ukusoka musungo sila, kangi mmyato. Uswe tukwambilila indumi ukufuma ku bene. Kangi ugwe ulinakyio ikilundilo ikinywamu, amaelifu kangi amalongo ga maelifu.”—Nsimbi.] Ndaga ugwe, nkulumba. Isyo sili kanunu fiyo. Nhobwike ukupilika isyo. Kyala abasaye mwesa umwe.

¹⁴ Kangi une naloliloli nayaga bwila nayaga ni ndumbula induungule panongwa ya Tempeli ya Angelus, panongwa yakuti iyene yikwima ni Nongwainunu ya Yeso Kristi yosa. Kangi lilino, ukwene—ukwene kukufwana kwa une nimwene fiyo kwa une lilino. Ukwene kukufwana bo, ukufuma ukukomana na aligwesa kangi ukuketa imbepo syabo inunu, une ngufwana une itolo ndi yumo gwa umwe ukukinda mumo une nayilile. Kyala abasaye umwe, lo lwiputo lwangu. Kangi...[Ikilundilo kikuba amaboko—Nsimbi.] Ndaga umwe, ni kisa.

¹⁵ Lilino, ikyene kyapegigwe ukuti umwisyugu une nayaga nduko lumo pakuyoba kwa umwe pakabalilo pa: *Akapango Ka Bumi Bwangu*. Ikyo kyo—kindu kikafu kwa une. Aka kikuyaga kababilo ka kwanda une ngelile ukwisa kwa iki ukukinda ifyinja fинги fiyo. Kangi une ndikuyaga nako akabalilo umma ukuti ningile nkati fiyo, loli itolo ikiyabo kimo kya akene. Kangi muno une mbombole ubusobi, mbombole ifindu fинги ifi fisobi. Kangi une ngulonda, ukuti umwe mwe bankisu kya rediyo na umwe muli papapa, ukuti umwe mutikwegaga ubusobi bwangu umma ukuya tubwe utwakwitabaniamo, loli mabwe agakukanyapo ukubatwala umwe kifuki kwa Ntwa Yeso.

¹⁶ Polelo ikilo iki amakadi ga lwiputo gikuyabanisigwaga panongwa ya bulumbilili bwa bubumbulusyo ubusiku ubu. Lilino, akabalilo kako uswe tukuyoba isya *bulumbilili bwa bubumbulusyo*, kitikusanusya ukuti uswe tukubumbulusyaga umundu yumo, uswe “tukummwiputilaga umumduyumo”. Kyala yo ikubomba ububumbulusyo. Umwene itolo gwaipyana kwa une ukwamula ulwiputo.

¹⁷ Kangi une nayobaga nu mpakikisyi ugwa ndumbilili yumo umfumuke apa pitasipo, kangi—kangi ukwene kwaalalusigwe nongwa ya fiki undumbilili uyu akaaliputiile ababine mma. Kangi undumbilili yula alinkuyoba ukwamula kwa—kwa mpakikisyi gwa ngomano syangu, alinkuti, “Linga...” Undumbilili uyu ikwitika mu kubumbulusya Kwakyala. Loli linga andile ukwiputila ababine, ukwene kukufubaniaga ubulumbilili bwake panongwa yakuti umwene ikuhombigwa

ni fipanga. Ifipanga fangi kangi fangi mwa ifyene fitikwitika mu kubumbulusya kwa Kyala.

¹⁸ Polelo une ndinalo ulwimiko kangi uluyindiko ku ndumbilili yula, panongwa yakuti umwene ikupakikisyu ubuyo bwake, ubuyo bwa mbombo yake. Umwene aabagile pamo... Une ngabagila siku ukwega ubuyo bwake, kangi une ngwilamwa ukuti umwene abagile ukwega ubuyo bwangu. Uswe twesa tulinabo ubuyo Nkitangalala kya Kyala. Uswe twesa twaganisigwe palikimo. Ifyabupi ifikindanekindane, loli Umbepo yulayula. Ukubonekela ukukindanekindane, une nabagile ukuti njobege bo ulu, loli Umbepo yulayula.

¹⁹ Kangi, lilino, ubusiku ubu ubulumbilili bukwandaga... Une ngwinogona abene bayobile inyimbo sikwanda pa sala ya sinda gwa buhano na yimoyene. Kangi, lilino, linga umwe muli panja nkisu kya redio, isaga muno ukupilikisyu ku iki. Ukwene ko... Ukwene kukuyaga kumogi, ukwene kukuya bwila.

²⁰ Kangi une ngulonda ukuyoba ukuti amakadi ga lwiputo gikuyabanisigwaga ukufuma pa bulumbilili ubu, itolo akabalilo kako ubulumbilili ubu busatisigwe, linga ugwe guli apa kangi kulonda ilikadi lya lwiputo. Une ndagililige mula pitasipo itolo, umwanangu undumyana, pamo Tat. Mercier, pamo Tat. Goad, abene bikuyabaniaga amakadi ga lwiputo. Umwe syalaga tasi itolo nkikota kyinu. Akabalilo kako ubulumbilili busatile, umwe itolo syalilaga nkikota kyinu ukuti abalumiana babagile ukwisa ukukindilila ndukindi nukwega amakadi ga lwiputo gayabanisigwe nakalinga itolo mumo sibagile. Umo mukuyaga mmyanya pamo palwalo apa, kulikosa, palwalo lwa pasi pamo kulikosa kuko umwe muli, syalilaga itolo nkikota kyinu kangi abalumiana bikumanyaga ukuti umwe muli apa panongwa ya kadi ya lwiputo. Polelo ubusiku ubu uswe tukwiputilaga ababine. Kangi linga Untwa atikusanusya aminogono gangu, une ngulonda ukulumbilila pa mutu ubusiku ubu, *Linga Ugwe Kutunangisyaga Uswe Tata, Isyene Sikutwikutisyaga Uswe*.

²¹ Lilino une ngulonda mbale ukuti ngage amasimbo amayolo aga, ukwanda itolo *Akapango ka Bumi*, aga gikwagigwa mwa Buku gwa Bahiburi pa ntu gwa 13, kangi uswe tuli anda apa pafwanegé pa... Une ndingi pafwanegé pa manandi 12.

Panongwa iyi Yeso yope, ukuti elusye abandu ni lilopa lyake lyene, alinkutamigwa panja pa pakipata.

Tulibukaga uswe... lelo ku mwene panja pa kisasa, tukupimba ubuywelufu bwake.

Kabuno apa uswe tukayanako nakamo akaya akakukindilila, loli tukulondalonda akene aka kakwisa.

²² Lilino aga go masimbo ga luko. Kabuno, umwe muketile, linga akene ko kapango ka bumi, pamo kalikosa akaakufwana nu mundu, uswe tutikutufya ikyo, kangi fiyofiyi i-i isyambukulu sya mundu, linga isyene ndiit u bo isyangu siyilile.

Loli une ninogonaga, linga uswe tubalile Ilisimbo, Kyala ikusayaga Ilisimbo ili. Kangi ilinogono lyangu lyo ili:

*Ukuti apa uswe tukaya nako akaya akakukindilila,
loli uswe tukulondalonda kamo aka kakwisa.*

²³ Lilino, une mmenye ukuti umwe mun'ganile fiyo Los Angeles. Umwe mulinabo ubwabuke ukubomba lulo. Akene ko kaaya akakulumba, akamogi. Ni lyosi lyake ni findu fингi, loli akene kaaya kamogi, kabalilo kanunu. Loli akaaya aka kakabagila ukukindilila, akene kakufimbilisigwa ukuya nabo ubumalikisyo.

²⁴ Une nimilemo mu Roma (kuko abanyafyale abakulumba) nu twaaya utu abene binogonaga abene bikuyengaga kisitakugwa, kangi kukumbaga amafiti malongo mabili ukuti ukafyagege itolo ifibongotoke fya utwene.

²⁵ Une nimile kuko aba Farao balinabo ubunyafyale ubukulumba, kangi ugwe kukumbaga pasi pa kisu ukuti ukwage kuko aba Farao abakulumba balagilaga.

²⁶ Twesa mwa uswe twiganile ukwinogona isya twaya twitu nubuyo bwitu. Loli, kumbukilaga, akene kakabagila ukwima.

²⁷ Akabalilo kako une nali ndumiana nnini une nalisibile ukubuka ku kipiki kya syunguti ikikulumba. Nkisu kyango uswe tuli nafyo ifipiki ifikafu fингi. Kangi polelo uswe twali nago umpiki gwa nsyunguti ugu, nsyunguti gwa sukali, kangi na ugu tukugukolela ukuti “unsyunguti unkafu” kangi “unsyunguti untofu.” Umpiki unkulumba unnywamu ugu, uwene gwali go mpiki ummogi fiyo. Kangi akabalilo kako une nisege ukufuma mmigunda, kukubomba ukwapa ilisu kangi—kangi ni mifunjo, une naaliganile ukubuka ku mpiki unnywamu ugu kangi—kangi ukwitugasya pasi pa gwene, kangi—kangi nukuketa mmwanya. Kangi une ndinkuketa isamba innywamu, ingulumba sikupepeluka mu mbelo, ikikongoti ikinywamu ikitukulumba. Kangi une ndinkutu, “Ugwe umenyenye, une ngwitika ukuti ikipiki iki kikuyaga apa ku fyinja bamia ba bamia.” Kukaya iyolo fiyo umma une nabukile ukukiketa ikipiki ikikuulu iki, ikyene kikongoti itolo.

²⁸ “Kabuno apa uswe tukaya nako akaaya akakukindilila.” Umma, nakimo apa pa kisu iki ugwe ubagiile ukuketa kikukindililaga. Ikyene kikufimbilisigwa ukuya nu bumanalikisyo. Kilikyosa iki kikufwa kikufimbilisigwa ukupa ubusitakufwa. Polelo kali uswe tukutenesya ifiyengo fyitu, ikyene kyosa kikufimbilisigwa ukubuka, kabuno apa kikayapo nakimo iki kibagiile ukukindilila. Kyene Ikisitakuboneka kyo iki kikukindilila.

²⁹ Une ngukumbukila inyumba iyi uswe twikala ngamo, ikyene yali nyumba ingulu ya fisinga yimatigwe nu mfu. Une...Pamo lumo bingi bakaketamo inyumba yimatigwe nu

mfu. Loli iyene yamatigwe mosa nu mfu, kangi ifisinga ifinywamu ifikulumba ifi fyali mu nyumba iyaiyolo yila, une ndinkwinogona ukuti inyumba yila yikwimaga pa bamia ba fyinja. Lilino, umwe mumenye, umusyugu apa inyumba yalimile kulipo ukuyenga kwa nyumba nyingi. Apene pakindene fiyo. Filifyosa fikusanukania. Loli . . .

³⁰ Kangi une nalisibile ukunketa tata gwangu, umwene ali fiyofiyo mpimba, nnyambala ntupano, gwamaka fiyo, kangi umwene ali yumo mwa banyambala banini abamaka ukukinda aba une nabamenyemo. Une nalyagene na Tat. Coots, unnine uyu umwene abombaga nagwe ku fisinga, umwene ali ntumula fisinga, kangi ukufwana ikyinja kimokyene iki kikindle, kangi Tata. Coots mwinangu nnunu fiyo, kangi umwene ali n'gulilakipanga ku kipanga kya First Baptists, kangi umwene alinkuti, "Billy, ugwe ubagisenie ukuya mundu gwamaka fiyo."

Kangi une ndinkuti, "Umma, une ngaya umma, Tata. Coots."

³¹ Umwene alinkuti, "Linga ugwe gwegile kwa guso, ugwe kuyaga lulalula." Alinkuti, "Une numbwene unnyambala yula, nsito ukuya amapaundi mia na malongo mana, ikufyusya ikisinga pigileta pa yu mwene, iki kyali kisito ukufwana amapaundi amalongo mahano na mana." Umwene itolo amenye mbubombelo bwa ikyene. Umwene ali na maka. Une ndinkuketa umwene ukwisa mbuyo bula ukusugusula nukwitendekesyela ku fyakulya fyakunamayolo, akabalilo kako Mama ankolelege umwene.

³² Kangi uswe twali nakyo ikipiki ikikulu ikya ma apulo pa nkyeni pa lubingilo lwitu, kangi polelo fyalipo fitatu pamo fina ifinandipu kubwakunyuma. Kangi palapala pa mpiki ugwapakati lyalipo ilindalasi ilyakwigenesyla, ili lyabongotwike, ilindala, ilinywamu. Kangi ilyene lyakomelelige palubafu lwa kipiki ni misumali gimo igi gyaniongalisigwe nkati. Kifwanegge mumo mwe bambo ba bakomamatatabwa mukupilika muno mukugikolela ukuya "fipayikapo fijasi." Ugwene gwaniiongalisigwe nkati ukuti gukolelege iligalasi lila mbuyo bwake. Kangi palapala kyalipo ikipeso ikikuulu ikyakitini. Ngimba balingga aba bakibwenepo ikikuulu ikitini . . . ifikuulu ifyaiyolo ifipeso fya fitini? Une nguketa itolo apa.

³³ Kangi kaalipo akatabwa akanini akakusugusulilapo, akatabwa akanini itolo aka kali na kalundi akasendame pasi pa akene, kakomelelige ku mpiki. Akanini, akakuulu, palapala akapopi ka sinda gwa sufule aka uswe twapopelaga ukusosya amisi, kangi uswe twasugusulaga pa kapiki akakuulu aka. Kangi Mama igege ifitumba fya bufu kangi aafipelaga ukuya fyakwipuputila. Alipo yumo abombilepo ifyakwipuputila fya fisaka-fyabufu? Ena, une naloliloli mfikile kukaya lilino. Kangi ifyakwipuputila ifikulumba, ifikuulu! Kangi akabalilo

kako umwene atoosyege uswe twe banike banini umwene... afwanenge ikupala umbili ukuti gukubuke akabalilo kalikosa umwene akulukuutege. Kangi une ngukumbukila ikisaka kya bufu ikukuulu kila. Kangi umwene alinkukwaba bumo mwa buzi, nukulaba ubulenge ubunini, ukufwana ukukimogesya ikyene.

³⁴ Ngimba balanga bagonilepo pa lutefu lwa ndete? Mulimosa, une ngu—une nguyobaga! Ngimba balanga aba bakimenye ikyakwigemekesy untu ikya mabuba? Ena, Nkundwe Glover, une ndikukaya lilino, naloliloli mfwene! Ulutefu lwa ndete, mulimosa, apene pakaya patali fiyo umma apa une nsokengepo pa lwene, kangi ulwene lwali...O, utwene—utwene tukuya tulo tununu, patatalifu. Polelo nkabalilo akatalale abene begaga ikitala ikikuulu ikya mayoya nukukibika pamwanya pa lwene, umwe mumenye, kangi polelo baafumbilisigwaga ukubika ikyakukupilila pamwanya pa uswe panongwa ya matalala aga gaputigwaga mu—mu—m'bulanduke mu nyumba, umwe mumenye, mula amayengo ga matabwa gaasanukilaga mmwanya, umwe mumenye, kangi amatalala gaaputaga ukwingila mulamula. Kangi, o, une mbagile ukukumbukila fila kanunu fiyo.

³⁵ Kangi Baba alinako akeyo akakumwela indefu. Une... Lilino, isi sikukwegaga ugwe. Ikyene kyatendekigwe ukufumku mabuba ga filombe, akeyo kakumwela kali na mabuba ga filombe. Umwene eegaga isopo ya laayi iyi mama atendekege, nukuyitendeka iyene nukubika kukyisyo kyake ukubombela imbombo akeyo ka mabuba ga filombe aka, nukumwa isyene na lezala unnywamu, unkuulu untali. Kangi pa Ndungu umwene egaga ifi—ifilepuke fya fikalatasi, ukufiniemba mwa kolala gwake, abene bafwalaga kolala gwa kifunga kangi ukufiniemba mwa kolala bo ulu ukuti u—u—u ntotofu gungagwilaga pa kolala gwa syati yake. Ngimba umwe muketile isi sikubombigwa? Bule, mwe, mwe!

³⁶ Une ngukumbuka akanyibuko akakuulu akanini ukwikilila kula, kuko uswe twanegaga ngako amisi ga kunwa, kangi twegaga amisi gitu ukufuma nu nteko unkuulu ugwa lupale. Balinga baguketilemo unteko gwa lupale? Ena, ngimba balanga ba umwe mukufumila ku Kentucky, ngimba? Ena, keta itolo kuno abandu ba kiKentucky. Ena, mwe, une—une ndi itolo ku...Une ninogonaga bosa ba Okies naba Arkies kuno, loli keta ikufwana Kentucky ikwingila muno. Ena, abene bagagile amafuta ku Kentucky imyesi iminandi igi gikindilepo, umwe mumenye, polelo lumo ukuti bambo mwa bene bikwisa ku bwa kuno.

³⁷ Kangi polelo une ngukumbuka akabalilo kako Tata isege kunyumba kangi umwene asugusulege ukuti akalyemo ifindu fyakunamayolo, umwene apetekaga amaboko ga syati gake, kangi utuboko utupimba ututupe. Kangi akabalilo kako umwene

alinkukwaba amaboko gake ukuti asugusule, ukukapila amisi nkyeni kyake, ingole sila silinkuyiga itolo ntuboko twake. Kangi une ndinkuti, "Ugwe umeneye, u tata gwangu ukuyaga nu bumi ukuya ni fyinja mia yumo na malongo mahano." Umwene ali na maka! Loli umwene awfile bo ani fyinja malongo mahano na fibili. Muketile? "Apa uswe tukaya nako akaya akakukindilila." Isyo syabwanaloli. Uswe tukabagila ukukindilila.

³⁸ Lilino uswe tuli egaga akabulendo panandi, twesa twa uswe. Alipo aligwesa gwa umwe apa uyu ali nako akapango ka bumi, mumo une ndinako, kangi ukwene kununu ukwenda ukwikilila nkayila ka bukumbusyo nkamokene mwa tubalilo. Ngimba umwe mutikwinogona bubo? Itolo ukugomokela, kangi uswe tuligomokela pa kabalilo akanandi, ukugomokela ku isi sikutubonekela twesa bo tuli banini.

³⁹ Kangi lilino ikiyabo kyawkanda kya kapango ka bumi. Une ngukolaga ngapo panini, panongwa yakuti akene kali mwa buku kangi bingi mwa umwe mulinalyo ilibuku ili.

⁴⁰ Une napapigwe nkasagasa akanini ka mfyamba, ukubukila kuko kula ku fyamba fya Kentucky. Abene baalinakyo ikipinda kimokyene iki uswe twikalaga ngamo, kisita kibonde pakipalo pala, komma nu tutabwa pakipalo umma, apene pali pakipalo pasitakandu itolo. Kangi ikikongoti, pamwanya pa kikongoti kitumuligwe na malundi matatu pa kyene, kila kyali kyo kigemo kyitu. Kangi tosa tula utwa Babranhamu utunini tulinkukomana ukusyungutila palapala, kangi ukusoka ukufuma palubingilo lwa ka sagasa, kangi ukwilambalikalambalika panja, twabonekaga ukuya kabugutila ka twa ba lukoti utu twilambalikaga panja pala ndufumbi, umwe mumenye, twesa utu kundwe utunini. Uswe twalipo bahano na bana ba uswe, nu ndindwana unnini yumoywene, kangi undindwana uyu ayaga na kabalilo akatamie nkati mwa kibugutila kya balumiana bala. Uswe tukufimbilisigwa ukungindika umwene umusyugu ukufuma pa findu ifi uswe twalimbombole umwene mmasiku galagala. Umwene akaabagile ukubuka nanuswe kulikosa, uswe tulinkumbopesyia ukuti agomoke, umwene ali ndindwana. Polelo umwene akabagile ukusitikisyia isyene, umwene mumenye. Polelo uswe twali... Kangi twesa...

⁴¹ Kumbukilaga ukuti kunyuma kula kwa kigemo uswe twali ni fikota fibili itolo, kangi ifyene fyatendekigwe ukufuma kikipapa kya lusamba. Itolo utupiki utwa mibuyu tubikigwe palikimo, kangi pasi pa fikota ifi palukigwe ingoye syakipapa kya mibuyu. Ngimba alipo yumo uyu akibwenemo ikikota kya ngoye syakipapa kya mibuyu? Ena. Kangi une ngumpilikila Mama pope. O, ukukinda apo akabalilo kako uswe tufikege pa buyo bwakuti umwene abagile ukuya na pasi pa tutabwa, nu twana twake tula tuli pa lupagato lwake bo *ulu*, kangi nukusyugusya ikikota ikikuulu kila itolo kikuti gidi, gidi, gidi

pa kipalo. Kangi, une ngukumbukila ngubakanisa abanini ukuti bangasookaga panja'mma pa kifigo, akabalilo kako mama asukege pamo ikibomba kamo, umwene alambalikaga ikikota pasi nu kukisanusya ukupingikila-munguto ukukilania ikifigo, ukuti abana bangasookaga akabalilo kako umwene ikilililege ku nyibuko ukwakwega amisi, ni finge.

⁴² Kangi Mama ali ni fyinja kalongo na fihano akabalilo kako une mbapigwege, Tata ali nafyo kalongo na fihano na fitatu. Kangi une nali gwa kwanda mwa bana bahano na bana. Kangi abene balimbulile ukuti ulubunju ulu une mbapigwege . . .

⁴³ Lilino, uswe twali balondo fiyo, itolo balondo ba balondo. Kangi uswe tukalinalyo ilibwindo nkasagasa aka. Akene kaali nako ukufwana bo kifigo kya mipiki iki ugwe kwigula. Une ngwilamwa ukuti kali umwe muketilemo akandukamo akakufwana bo aka. Akafigo ka mipiki akanini aka kigukaga mbuyo mwa dilisha, ugwe kukaleka kayege kigupe pa musi, ugwe gwigala akene nkilo. Uswe tukabagile ukwasya inyali sya magesi pamo ukukosya parafini mmasiku galagala, uswe twali na ifi mukufikolela ukuya "nyali ya nyemba." Lilino, une ngamanya kali umwe mumemnyemo siku ukuti inyali ya nyemba yo fiki. Mulimosa, tubombege fiki . . . Kangi ngimba umwe muulilemo . . . mukosisyemo ikisunda kya paini? Itolo ukwega ikisunda kya paini nukukikosya kangi nukukibika ikyene pa kikupililo, ikyene kikupya. Kangi kila . . . kyayaga nilyosi panandi itolo, loli abene bakali nafyo ifikota, mulimosa, ukuya ni lyosi. Polelo akene itolo . . . akasagasa kayaga ni lyosi. Akene kakwesaga kanunu kabuno bwalipo ubulatiko ubufwane pamwanya pala pakuti ilyene likweselege. Polelo akene . . .

⁴⁴ Kangi une napapigwe pa Epulelo gwa—gwa 6, 1909. Kokuti, umwe mumenye, ikyo kikumbela une njego ni fyinja ifyakukindapo malongo mabili na fihano lilino. Kangi polelo, ulubunju ulu une mbapigwege, Mama alinkuti abene baligwile akadilisha. Lilino, uswe tukali nabo abaganga, aalipo yumo unkikulu muzamba. Itolo . . . Kangi u muzamba yula ali yo mbuya gwangu. Kangi akabalilo kako une mbapigwege kangi ukulila kwangu ukwakwanda, kangi—kangi Mama alondaga akete umwanake. Kangi—kangi umwene yope akakindilepo pa bumwana yu mwene. Kangi abene bo bigwile idirisha ilinini lila itolo bo ilisuba likupanda, ukufwana isala ya buhano pa koloko. Kangi i . . . Yalipo imbeta ingulu pa lubafu lwa kapiki kamo. Mumo umwe muketile ipicha yake mwa—mwa buku gwa kapango ka bumi bwangu. Imbeta yalitugesye pala itolo yikwimba panongwa ya fyosa ifi fyali mu yene.

⁴⁵ Une akabalilo kosa nsiganile imbeta. Lilino, umwe balumiana panja nkisu kya rediyo, komma ukutusulila utuyuni twangu utu. Umwe muketile, utwene tuli—utwene tuli—utwene tuli . . . Utwene to tuyuni twangu. Ngimba umwe mupilikemo akapango ka mbeta, mumo umwene akyaaagile ikipambaga

kyake ikikesefu? Une ngwimaga apa pakabalilo kanandi itolo. Mumo umwene akyaagile ikipambaga kyake ikikesefu... Aalipo Umwalafyale gwa banyafyale uyu afwaga ilisiku limo pa Kikohekano, kangi Umwene alinkukubilwa kangi akaalipo nayumo uyu isaga ku Mwene. Umwene alinkuya nagwe nayumo ugwkuntula Umwene. Polelo kalipo akayuni akanini akafubifu aka kalondaga ukusosyapo imisumali ukufuma pa Kikohekano, kangi akene kalinkumilisa ukupululuka mu Kikohekano nukusugania imisumali gila. Umwene ali nnini fiyo ukusosyamo imisumali gila popapo alinkuya nkesefu ikipambaga kyosa ni lilopa. Ukufuma akabalilo kalakala ikipambambaga kyake kikesefu. Komma ukuntusulila, balumiana. Ndeke ayege pa yu mwene.

⁴⁶ Umwene aliitugesye pa lubafu lwa dilisha ikukuta mumo imbeta sikhimbila. Kangi—kangi Tata alinkukwabila kunyuma idirisha. Kangi bo abene bakwaabiile ilidirisha kunyuma, u Lumuli lula ulu umwe mukuketa mu picha lulinkwisa lukusungutila pa kifigo, ikuti mama gwangu, kangi lulinkwima pamwanya pa kitala. Mbuya alinkusita kumanya isyakuyoba.

⁴⁷ Lilino, uswe tuli...tukaali kikolo kya kwiputakwiputa umma. Abandu bangu ba Katolika. Une ndi Irishi ku mbafu syosa. U tata gwangu yo naloliloli mu Irishi, Branham. Mama gwangu yo Harvey; ugwise mwene yo alyegile Ummwenye gwa ki Cherokee, polelo ikyo kilinkutumula ulukindi ulunini lwa lilopa lya ki Irishi. Kangi Tata na Mama bakaabukaza ku kipanga'mma, kangi abene balyegene panja pa kipanga, kangi abene bakaali nabo ubunyakyala'mma. Kangi kunyuma mfyamba mula kikaliko nkipanga kya Katolika'mma. Polelo abene baalisile kuno na aba bisaga pakwandilila fiyo, aba Branham babili aba balisile, kangi ukufuma kuko kulinkusoka ikikolo kyosa ikyba Branham; yo ngulilo ya kikolo.

⁴⁸ Kangi polelo umwene alinkwigula... Akabalilo kako abene bigulege ilidilisha ili kangi u Lumuli lwimege pala, abene balinkusita kumanya isyakubomba. Tata alimmulile umwene (Mama ayobaga) aka ovorolo akapya aka panongwa ya kupaapa uku. Umwene alimile na...na maboko gake pa kipambaga kya ovorolo ingulu, mumo abanyambala batumulafipiki na bapimbafisinga babombelaga mmasiku gala. Kangi ikyene kilinkubapa abene ulutende.

⁴⁹ Mulimosa, ukufuma apo une ndinkusumuka pamo ninamasiku kalongo, pamo amasikugamo, abene balinkunyegela une ku kapanga akanandi ka Baptista aka kakoleligwaga "Opossum Kingdom," ikipanga kya Opposum Kingdom Baptist. Iyo ngamu indali. Alipo undumbili ugwayiyo ugwkwendendeka, undumbili ugwa iyolo ugwa ki Baptista uyu isaga kula ukufwana kamo mwa myesi mibili. Pa... Abandu bayaga nakakomano kanini palikimo, abene baabukaga nukwimba utwimbo tumo, loli bayaga nubulumbilili akabalilo

aka na ako pa ndumbilili ugwakwendendeka uyu. Abene bampaga unfwalo kamokene pa kyinja ilisaka lya mungu nu tundu tumo bo tututo, umwe mumenye, utu abandu babungenie palikimo ukuti bampe akene. Kangi undumbilili unkangale uyu isaga, kangi pala umwene alinkunnyiputila une bo ndi mwan'undumiana. Bula bwali bulendo bwangu ubwakwanda ubwa kukipanga.

⁵⁰ Pa kyinja kyakufwana...ukufwana panandi ukukinda ifyinja fibili, imboniboni yakwanda yilinkuboneka.

⁵¹ Ena, abene baayobile ukusyungutila mfyamba mula ukuti Ulumuli ulu Iwalingile nkati. Polelo abene bagelaga ukukipilikisyia ikyene. Bamo mwa bene balinkuti ikyene kyaali kubala kwa lisuba uku kwandalikaga ukufuma pa mandalasi mu nyumba yila. Loli gakalimo na mandalasi mu nyumba mula. Kangi ilisuba likaali pamwanya'mma, polelo kwaali lubunju fiyo, isala ya buhano pa koloko. Kangi polelo, o, abene balinkukikilania itolo Ikyene. Kangi akabalilo kako une mfwanege...nabagile ukuya kifuki ifyinja fitatu...

⁵² Lilino, une njege gwabwanaloli. Filipo ifindu apa ifi une ndikulonda ukufiyoba, kangi une nalondaga fiyo ukuti nkikilanie ikyene nukusita ukukiyoba ikyene. Loli pope, ukuyoba ubwanaloli, ugwe kufimbilisigwa ukuyoba ubwanaloli nalinga ikyene kili pa ugwe pamo abandu bako. Uyege gwabwanaloli ukufwana ni kyene, kangi polelo ikyene kikuyaga bwila kilakila.

⁵³ Tata gwangu ali kubutali fiyo ukuya mundu nnyakyala. Umwene ali naloliloli ndumiana gwa mfyamba uyu anwaga akabalilo kalikosa, bwila. Kangi umwene alinkwingila mulutamio mu kulwana, kangi baalipo abanyambala babili pamo batatu kifuki ukugogigwa bo bikulwana, ukutusulilana, nu kukekana ni mimaage, ku luko lumo ulwa lusekelo mmwanya mfyamba mula. Kangi Tata ali yumo mwa balongosi ba kulwana uku, panongwa yakuti aalipo umwinake yumo uyu afulele, kangi alinkomile umundi yumo nikikota. Kangi aali ni... Unnyambala uyu ali nu mmage asosisye kangi umwene ayaga pa kuntumula unnine gwa Tata pasi pala nu mmage gwake, ukulasa kundumbula yake, kangi Tata alinkwegapo ulubafu lwake. Kangi ukwene kwabagile ukuya kulwana ukunywamu fiyo, panongwa yakuti abene, ukufuma injila yosa ukwikilila ku Burkesville, amamailo ga mingi, abene balinkuntuma unsikali ukuti ammwege Tata, pa nyuma ya mbunda.

⁵⁴ Polelo unnyambala uyu agonile pasi pala kifuki ukufwa. Pamo bamo mwa bandu bake bikupilika. Une ngunkolelaga ingamu yake, Will Yarbrough yaali yo ngamu yake. Abene pamo...Une ngwinogona bamo mwa bene bali mu California, abanabalumiana bake. Loli umwene aali gwa bwite, unnyambala unkolumba ugwamaka, agogile undumiana

gwake mwene ni kisulu kya lupaso. Polelo umwene—umwene aali mundu gwa maka kangi umbibi fiyo. Polelo kwaalipo ukulwana ukukulumba pakati pa mwene na Tata. Kangi tata gwangu ali kifuki ukungoga unnyambala yula, polelo umwene alinkufimbilisiga ukubopa nukusookamo mu Kentucky nukuloboka ikisoko ukwisa ku Indiana.

⁵⁵ Kangi umwene aali nu nkundwe uyu aali nu bumi, akabalilo kala, mu Louisville, Kentucky, umwene aali yo ntula nkulumba gwa Wood Mosaic Saw Mills ku Kentucky, mu Louisville. Kangi Tata alinkwisa ukummwaga unkulu gwake. Tata aali yo mwanike fiyo pa balumiana bosa, pa bana kalongo na bahano na babili. Kangi polelo umwene alinkwisa ukuti ammwage unkulu gwake, kangi akabalilo kosa aka umwene asokilepo ukufwana ikyinja kimokyene. Umwene akabagiile ukugomokela, panongwa yakuti ululagilo lwandondesyaga umwene. Kangi polelo akabalilo kako uswe twapilikaga ukufuma kumwene mwa kalata, bo asimbiile mu ngamu iyungi, loli ukuti umwene álimbulile Mama mumo isyene siyililege ukuti u mama ikupilikaga ku mwene.

⁵⁶ Kangi polelo une ngukumbukila ilisiku limo inyibuko (akasaka akanini aka) kaali kunyuma kwa nyumba. Kangi—kangi akabalilo kalakala ukukinda apo... Gyaali myesi mihano na mina... imyesi kalongo na gumo ukukindana pakati pa une nu nnuguna gwangu uyu akongaga, kangi umwene aakali aafulaga. Kangi une nali nibwe ilinywamu nkiboko kyangu, kangi une nambonesyaga umwene mumo une nabagile ukusopa kubutali fiyo ukubuka ku matope amakulu gala, kuko inyibuko iyi yasokelaga pa kisu nukupela ikisu kya matope. Kangi une ndinkupilika injuni, kangi iyene yimbaga mu mpiki mmwanya. Kangi une ndinkuketa ku kipiki kila, kangi injuni yila yilinkupululuka, kangi, bo iyene yibombile isi, Ilisyu lilinkuyoba kwa une.

⁵⁷ Lilino, une mmenye mukwinogona une ngaabagiile ukwinogona nu kukumbukila isyo. Loli Untwa Kyala Uyu yo Ndongi, ikisu na kumwanya na fyosa ifi filiko, fikumanya ukuti une ngujoba ubwanaloli.

⁵⁸ Injuni yila, akabalilo kako iyene yipululuuge, Ilisyu lilinkwisa ukufuma nkipiki mumo injuni yila yali, ukufwana mbelo gukoligwe nkipiki, kangi Ilyene lilinkuti, “Umwe mwisawwikalaga kifuki na kaya aka bikuti New Albany.” Kangi une nikeler kula, ukufuma akabalilo kako une nali ni fyinja fitatu mpaka kababilo aka, nkati mwa mamailosi matatu ga New Albany, Indiana.

⁵⁹ Une ndinkwingila kangi nukumbula mama isyakufwana na isyo. Ena, umwene alinkwinogona une nagogwaga itolo injosi pambo ikindukimo.

⁶⁰ Urukinda apa uswe tulinkusamila ku Indiana kangi Tata alinkubuka ukubomba imbombo ku mundu, Tata. Wathen, unnyambala unkabi. Umwene yo mwenenayo wa Wathen Distilleries. Kangi umwene yo mwenenayo ikiyabo kinywamu kya kampani; umwene yo gwa ma millioni mingi, kangi i Louisville Colonels kangi—kangi mipila gya baseball, ni fingi. Kangi polelo uswe twalikele kifuki kula. Kangi Tata panongwa yakuti aali ndondo, pope umwene akaabagile ukwikala kisita kunwa, polelo umwene—umwene alinkubuka ukutendendeka ukachasyo mu—mu nkemo.

⁶¹ Kangi polelo ikyene kyaali kikafu fiyo kwa une panongwa yakuti une naali ne nkulumba pa bana bosa. Une nafimbilisigwaga ukwisa nukupimba amisi ku nkemo ugu ukuti imifwefwe nkati mula giyege mitalalifu akabalilo kako abene batendekege ubwalwa bwa kachasyo. Polelo umwene alinkwanda ukulisya ubwene, kangi polelo umwene ulinkuya nafyo fibili pamo fitatu fya mikemo igyo. Lilino, iki kyo kiyabo iki une ngigana ukuyoba, loli ubu bo bwanaloli.

⁶² Kangi une ngukumbukila ilisiku limo, ukufuma ku ndamba, ukwisa ku bwa kunyumba, ngukuuta. Panongwa yakuti kunyuma kwa buyo ubo kyaaliko ikitubwi, ikyene... kuko abene batumulaga amatalala. Mwe bingi ba umwe mukukumbukila akabalilo kako abene baatumulaga amatalala nu kugabika agene ndufumbi lwa matabwa. Ena, iyo yo njila iyi Tata. Wathen apayilaga amatalala mula ntwaya. Kangi Tata ali yo—yo mwendesyaligali gwa umwene, mwendesyaligali gwakenagwake. Kangi akabalilo kako iki... ikitubwi kyaliswile niiswi kangi akabalilo kako abene babukege ukutumula amatalala nukugatwala agene nukugabika agene mulufumbi lwa matabwa, polelo akabalilo kako amatalala gengelukaga nkabalilo kapalumu mumo agene gabukaga pasi, agene gafwene gali maswepano fiyo une ngupamula, fiyofiyo ukufwana nyanja ya matalala, kangi abene babombelaga imbombo agene, komma ukunwa umma, loli ukupayilamo amisi amatalalifu, ukugabika agene ukusyungutila indobo syabo nu lukama lwabo, ni fingi.

⁶³ Kangi ilisiku limo ngupimba amisi ukufuma kunyuma ukufuma ku mpopi ugu, ugu gwaali ukufwana ulubingilo lwa kaya lumolyene. Une nakuutaga kuli uyu aligwesa uyu akabagile ukuyanakyo iki, panongwa yakuti une nafumaga ku sukulu kangi abalumiana bosa babukile kukitubwi iki, bikuloba iswi. Une itolo nakuganile fiyo ukuloba iswi. Kangi polelo abene bosa babukaga ukuloba iswi nasyalaga nimwene, kangi une nafimbilisigwaga ukupimba amisi ga nkemo ugu. Ena, mwe, iki kyabagiile ukuya kimyemye, ikyene kyakanisigwaga. Kangi une... Ikyene kyali bukafu buki. Kangi une ngukumbukila ngwisa mulamula pala nu lobe lwangu lwa mmalundi lwigundwile, kangi une nali nikisogoto kya kilombe nkipinyile pasi pa lobe ukuti lungitonosyaga ndufumbi.

Ngimba umwe mubombilemo isyo? Itolo ukubika ikitogoto kya kilombe pasi pa lobe lwako bo *ulu* nukunienga akenda ukusyungutila ulwene. Ikyene kikulwinula itolo lufwanegé ntú gwa kayamba kifuki, umwe mumenye, lwimile mmwanya. Ugwe gwabagile ukunyaga kulikosa kuko une nabukaga, ni kisogoto kya kilombe iki pasi pa lobe lwangu; kuko une nalabaga ikyene, umwe mumenye. Une ngaalinafyo ni filato nafimo ifyakufwala. Polelo uswe tukafwelemo siku ifilato, utubalilo tumo sinda gwa kabalilo ka mbepo. Linga uswe twafwelemo, uswe...kokuti itolo ifi uswe twasalaga, yumo atupaga uswe. Kangi imyenda kuli uyu yumo, ugwkisa atupaga uswe.

⁶⁴ Kangi une ndinkwima pasi pakipiki, kangi une ndinkwitugasya pala ngukuuta (umwene mwaali mo mwa Seputembala) panongwa yakuti une nalondaga ukubuka kukuloba iswi, une ndinkufimbilisigwa ukupimba indeko sya amisi nyngipo nutu ndobo twa sukali, utwene twali itolo *ulu* ubutali, sinda gwa galoni, kabuno une nali kalumyana akanini itolo aka fyinja ukufwana fihano na fibili. Kangi une ndinkona agene mumu ndeko nukugomokela nukwakwega utundobo utungi tubili nukwisa kangi, ukwisusya iyene. Ago go misi aga uswe twayaga nago. Kangi abene bayaga pakupiya ubwala bwa kachasyo ukufuma kufilombe ubusiku bula, abanyambala aba na Tata, kula ku nyumba yila.

⁶⁵ Kangi une nakukutaga, kangi pakabalilo kamokene itolo une ndinkupilika ikindukimo kikupela akogo bo yu kafulafumbi, ikindukimo ikyakufwana na iki (lilino, une ngusubila kitikupelaga unjwego unywamu fiyo), kilinkubuka "Huuuuuuushi, huuuuuuushi," itolo unjwego bo ugo. Ena, ukwene kwali komyemye ugwkutilisya, kangi une ndinkukelengania. Kangi umwe mumenye fiki, akafulafumbi akanini, une ngusubila umwe mukutukolela utwene ukuya mbeposyungutila unnini? Ntubalilo twa kyinja twakugwa amani mmipiki utwene tukwega utundu ukukinda mmigunda gya filombe, umwe mumenye, amani gikwanda itolo ukwisanusya. Kangi une nali pasi pa mmpiki gwa poplar unnywamu, nimile ukufwana sinda gwa njila pakati pa ndamba ni—ni nyumba. Kangi une ndinkupilika unjwego gula. Kangi une ndinkukelengania, ukwene kulinkuya kwa komyemye mumo kuyilile mkipinda iki. Komma ilyani ukuputa nakumo, pamo nakimo umma. Kangi une ndinkwinogona, "Gufumile kugu unjwego gula?" Ena, une ndinkwinogona, "Kubagile ukuya kutali fiyo ukufuma kuno." Ndikamwana itolo. Kangi ugwené gulinkuya njwegonywamupo kangi njwegonywamupo.

⁶⁶ Une ndinkupimba utu ndobo twangu utunini tula kangi ndinkukuta ukongelelapo kibili ndinkusumuka ukwanda ukwenda pakayila kala, une natusyaga. Kangi une ndikufika itolo amafiti manandi itolo ukufuma apo, ukufuma mu samba pasi pa kipiki ikinywamu iki, kangi, oko, mwe,

ikyene kilinkupela unjwego ugwa kusungutila. Kangi une ndinkusyumbutuka ukuti ngete, kangi ukufwana sinda ya njila mmwanya nkipiki kila alimo kafulafumbi uyungi, akoligwe nkipiki kila itolo ikubuka ukusungutila nu kusungutila, ikulegesya amani gala. Ena, une ndinkwinogona kikalipo ikihesya ikya ikyo, panongwa yakuti akene itolo kaali kabalilo ka kyinja, nkabalilo ka aka ifipiki fikugwisya amani, fiki, aba kafulafumbi bala bikwisa. Utunandi... Uswe tukubakolela abene “abakafulafumbi.” Kangi abene—kangi abene bikufula ulufumbi. Umwe mubabwene abene mmatengele bo ulu. Ikindu kilakila. Polelo une ndinkuketesya, loli ikyene kilinkusita kusokapo. Akabalilo kingi ikyene kikuya mbepo pa kabalilo kanandi itolo, polelo ikyene kikubuka, loli ikyene kyatalile ukuya mula mu maminiti mabili pamo ukukindapo.

⁶⁷ Ena, une ndikwanda ukwenda ukufyuka pakayila kala. Kangi ndinkusyumbutuka ukuti ngete iki kangi. Kangi akabalilo kako Ikyene kibombege isi, Ilisyu lya mundu, ukupiligtwa itolo bo li lyangu liyilile, lilinkuti, “Komma siku ukunwa, ukukwesa, pamo ukubwapula umbili gwako mu njila yiliyosa. Yisakuyangako imbombo yako ukuti ubombege akabalilo kako ugwe ukulile.” Fiki, ikyene kyafwanaga kindetemesye ku bufwe! Umwe mubagile ukwinogona mumo umwinitu unnini ipilikilaga. Une ndinkugwisya utu ndobo tula, kangi ku nyumba ndinkubuka ngubopa fiyo mumo une namanyile, ngukuuta pa mwanya pa lisyu lyangu.

⁶⁸ Kangi siliko injoka ingesefuuntu nkisu kila, injoka, kangi isyene syamata makali fiyo. Mama alinkwinogona, ikwisa kulubafu lwa ngunda une pamo nganyile iklundi kyangu pantu gwa njoka ngesefuuntu yimo kangi umwene alinkubopa ukwagana nanine. Kangi une ndikunyelela mmaboko gake, ngukuuta, ukunfugatila umwene nukunfyofyonda umwene. Kangi umwene alinkuti, “Fyo fiki fitamisy, ngimba ugwe gulumigwe ni njoka?” Alinkungetesyne une mosa.

Une ndinkuti, “Umma, Mama! Alimo u nnyambala mu mpiki gula ukwikilila kula.”

⁶⁹ Kangi umwene alinkuti, “Oko, Billy, Billy! Isaga kuno?” Kangi umwene alinkuti, “Ngimba ugwe gwalimile nukugonapo utulo?”

⁷⁰ Une ndinkuti, “Umma, ma’! Alimo umundu mu mpiki gula, kangi Umwene ambulile une ukuti ndinganwaga kangi komma ukukwesa.”

⁷¹ “Ukunwa imyalwa kangi—kangi ifindu.” Kangi une napimbaga amisi ukubuka nago kubwengelo bwalwa nkilo, palapala itolo. Kangi Umwene alinkuti, “Komma ugwe siku ukunwa pamo ukufuba umbili gwako mu njila yili yosa.” Ubo bo bulogwe, umwe mumenye, kangi mwe umwana... unkeke ubunyambala na bakikulu. Kangi mumo une mmanyile fiyo, une

siku nilisiku limo umma ngayamo ntobigwe panongwa ya isi. Untwa andulile une pa findu bo ifi, kangi bo une ngukindilila umwe mukusyaganiaga. Popapo polelo, "Komma ukunwa, pamo komma ukukwesa, pamo komma ukufuba umbili gwake, kabuno yikuyaga ngako imbombo yakubomba ugwe akabalilo kako ugwe gukulile."

⁷² Ena, une ndinkuyoba sila kwa Mama, kangi—kangi umwene alinkunseka itolo une. Kangi une nali itolo mundu gwa lutende. Umwene alinkukolela dokotala, kangi dokotala alinkuti, "Mulimosa, umwene ali nulutende itolo, syosyene itolo." Polelo umwene alinkungoneka une nkitala. Kangi une siku, ukufuma ilisiku lila mpaka nu mwisyugu, ngasegelelamo ku mpiki gula kangi siku. Une naatilaga. Une nikililaga ukubukila kulubafu ulungi ulwa ngunda, panongwa yakuti une ninogonaga ukuti alimo umundu mu mpiki gula kangi Umwene ayobaga nanine, Ilisyu likulumba ilya pasi fiyo ili lyayobaga.

⁷³ Kangi polelo akabalilo kamo bo gukindilepo ukufwana umwesi gumogwene, une nangalaga a maabulo panja pala na banuguna bangu, panja pankyenpa lubingilo. Kangi pakabalilo kamokene itolo une ndikuya nu kwipilika ukuhesya kukwisa pa une. Kangi une ndinkwima nu kwitugasya ba lubafu lwa mpiki gumo. Kangi uswe twali ku bwakumwanya kwa kiloboko kya Lusoko lwa Ohio. Kangi une ndinkuketa pasi ukwisila ku Jeffersonville, kangi une ndinkuketa ululato lukufyuka mmwanya kangi lukubuka ukukilania pala, pa kisoko, ukwikala pa kisoko. Kangi une ndinkuketa abandu kalongo na bahano na yumoywene (une ndinkubabala abene) aba bagwaga ukufuma pala kangi abene batagile ubumi bwabo pa lulato lula. Une ndinkubopela nnyumba nakalinga fiyo kangi ndinkumbula umwene kangi umwene alinkwinogona une nagonaga utulo. Loli abene balinkusibika isyene mu ndumbula, kangi ifyinja malongo mabili na fibili ukufuma pala Ululato lwa Municipal lilino (ulu mwe bingi mukulobokelapo akabalilo kako mukuloboka kula) lulinkukilania ikisoko pa buyo bulabula, kangi abandu kalongo na bahano na yumoywene balinkutaga ubumi bwabo bo bikuyenga ululato lula ukukilania ikisoko.

⁷⁴ Ikyene kikatoligwamo siku ukuya mbutenenefu kyabwanaloli. Mumo umwe muketile Ikyene muno nkipinda, Ikyene kikuya lulalula akabalilo kalikosa.

⁷⁵ Lilino, abene binogonaga ukuti une nali gwalutende itolo. Ifi, une naloliloli ndi mundu gwalutende, isyo syabwanaloli. Kangi, linga umwe muketesisyemo siku, abandu aba bi—bi kwigemekesyu kufyambepo bikuya balutende.

⁷⁶ Keta abasimba nyimbo na basololi. Kangi keta kwa William Cowper uyu asimbile inyimbo imfumuke yila, "Yilipo inyibuko yiswile ni li Lopa, likupopigwa ukufuma ku ndepa sya Immanueli." Ngimba umwe siku... Umwe mulumenye

ulwimbo. Une nalimilepo pa lipumba lyake iyolo fiyo mma. Nkundwe Julius, une ngusubila, une ngamanya, umma...ena, isyo syabwanaloli, aali nanuswe kulakula pala pa lipumba lyake. Kangi—kangi pala, ikufuma pakusimba ulwimbo lula, amaka ga mbepo galinkundeka umwene, umwene alinkugela ukukyaga iki—iki soko ukuti igoge. Muketile, u Mbepo alindekile umwene. Kangi abandu bo basimbawimbo na basimbasimba kangi... pamo mma...une nguyoba abasololi.

⁷⁷ Nketa Eliya, akabalilo kako umwene imege pa kyamba kangi nukukolela umoto ukufuma kumwanya nukukolela ifula ukufuma ku mwanya. Polelo akabalilo kako u Mbepo aandekege umwene, umwene alinkubopa kukutetemesigwa nu nkikulu. Kangi Kyala alinkumwaga umwene ibilile kunyuma kwa mbako, bo amasiku malongo mana gakindilepo.

⁷⁸ Nketa Yona, namaka ga mbepo gamingi akabalilo kako Untwa ampakege umwene ukwakulumbilila ku Nineveh, kabuye a—a kaya aka ubunywamu kayaga bo yu St. Louis kapindukege ni myenda ya fisaka. Kangi polelo akabalilo kako Umbepo andekege umwene, ngimba fiki ifi fyabonike ku mwene? Uswe tukummwaga umwene pa kyamba bo Umbepo andekege umwene, ikwiputa kwa Kyala ukuti ege ubumi bwake. Kangi, umwe muketile, ukwene ko kuputililigwa. Kangi akabalilo kako ifindu ifi fikubombigwa, ikyene—ikyene kikubomba ikindukimo kwa ugwe.

⁷⁹ Polelo une ngukumbukila ukufyukila mmwanya. Une ndinkuya nndumyana ntubwa. (Une mbope nakalinga ukuti mfwaniye nkayabo aka kikukonga.) Akabalilo kako une ndinkuya nndumyana mtubwa nali ni fundo mumo abalumyana bosa bikuyila. Une...ukubuka ku sukulu, une nabagaga abalindwana abanini bala. Umwe mumenye, une nali gwa soni fiyo, umwe mumenye. Kangi une—une kubumalikisyu ndikummwaga umwinangu gwa kilindwana. Kangi ukufwana bo balumyana bosa abanini, ukufwana ifyinja kalongo na fihano, une ngupamula. Kangi—kangi polelo, oko, umwene ali mmogi fiyo. Mwe, umwene ali na maso bo ga ngungubiya, kangi umwene ali na mino bo lulwambo lwa ulwelu, kangi ilikosi bo lya lisekwa, kangi umwene—umwene ali mmogi naloli.

⁸⁰ Kangi undumyana uyungi unini, umwene...uswe twali pabwinake, polelo umwene alinkwega model-T Ford ingulu iyagwise, kangi uswe tulinkwitikisyana ilisiku lyakwaganila na balindwana bitu. Kangi uswe twayaga pakubega abene panja, pigali. Uswe twali nasyo isyakufwana ukuula ama galoni mabili aga mafuta. Uswe twafumbilisigwaga ukwinula iliguludumu lya kunyuma mmwanya ukuyilisyia iyene. Une ngamanya ukuti kali umwe mukukumbukila siku isyo pamo'mma, umwe mumenye, ikuyilisyia iyene. Loli uswe—uswe twendaga kanunu itolo.

⁸¹ Kangi polelo une nali ni sumuni panandi mu nyambi yangu, kangi uswe twalimile pa buyo ubunini bumo kangi tulinkuya... ugwe gwabagile ukuula kamokeme akatumbugwa ka nyama ya ngulube ni sumuni yimoyene. Kangi polelo, oko, une nali nkabi, une nabagile ukula tuna utwa utwene! Muketile? Kangi bo uswe tulile ututumbugwa nukunwa Kokakola, une ndinkusumuka ukwakugomola isupa ku liluka. Kangi ku buswige bwangu, akabalilo kako une ngusoka (abakikulu balyandile itolo ukugwa ukufuma ku lipyana akabalilo kalakala, pamo ukufuma kubukikulu), ingungubiya yangu inini yakwesaga ingambo ya sigereti.

⁸² Mulimosa, une bwila nayaga nayo ifundo yangu iyakufwana nu nkikulu uyu ikukwesa i sigereti, kangi une ngasanukamo siku na panandi ukufuma pa iyene ukufuma kabalilo kala mpaka na lino. Isyo syabwanaloli. Kyo kindu kya pasi fiyo iki umwene abagile ukubomba. Isyo syo bwanaloli. Kangi une—une ndinkwinoogona une...Lilino, ama kampuni ga sigereti gabagile ukundondaga une panongwa ya isi, lolì une ngubabula umwe, ubo bo bunyelenyele itolo bwa Setano. Iyene yo ngogi kangi monangi unkulumba ukukinda iyi ikisu iki kilinayo. Une po kununupo undumyana gwangu ayege kinwelwa nukukinda ukuya nkwsa ngambo. Isyo syo bwanaloli. Une kununupo ngete unkasi gwangu alambalela pasi, agele, nukukinda ukunketa umwene ali ni sigereti. Iyo yo njila... .

⁸³ Lilino, u Mbepo uyu ugwa Kyala uyu ali nanine, linga Yula yo Mbepo gwa Kyala (mumo umwe mubagile ukwilaamwila), umwe mwe mukukwesa ingambo muli nulusako ulufinye fiyo kula, kabuno ikyo itolo...akabalilo kalikosa. Umwe mukukiketesya ikyene pa kigemo, mumo Umwene ikukikemelela ikyene. Ikyene kyo kindu kinyali fiyo. Pagukaga kubutali ukufuma ku kyene. Bakikulu, linga umwe muli ni nongwa panongwa ya iki, ngusuma, mu Ngamu ya Kristi, bopaga ukufuma ukufuma ku ikyo! Ikyene kikukubongotola ugwe. Ikyene kikukugogaga ugwe. Ikyene kiku... Ikyene yo—ikyene yo kansa misigomisigo pa magali.

⁸⁴ Abaganga kukipatala bikugela ukubasoka umwe. Kangi polelo bulebule abene babagile ukulisya kwa umwe ikindu kila! Linga umwe mubagile ukubuka kumaluka aga mikota nukuti, "Nyulikisy...une ngulonda nule kansa ugwkufwana indalamä ya ma senti malongo mahano." Bule, abene babagile ukwisa nukubapinya umwe. Loli linga umwe mukula ingambo ya ma senti malongo mahano, umwe mukula ikindu kimokyene kilakila itolo. Abaganga ba kukipatala bikuyoba bo lulo. O, ikisu ikigana-hela iki. Ikyene kinyali fiyo. Iyene ngogi. Isyene sisismikisisigwe.

⁸⁵ Ena, akabalilo kako une ngetege undindwana ummogi unini yula itolo ikubomba afwanegé gwa mahala, ingambo iyi yilinkiboko kyake, kila kilinkufwana kikungogaga une, kabuno

une naloliloli ninogonaga ukuti une nalinnganile umwene. Kangi une ndinkwinogona, “Mulimosa . . .”

⁸⁶ Lilino, une ngukoleligwa ukuya “mmbenga-bakikulu,” umwe mumenye isyo, panongwa yakuti une ngufwana ngindene na bakikulu akabalilo kalikosa, loli komma ukukindana na umwe ba Kalumbu. Une ngindene itolo na mumo abakikulu aba mwisyugu bikubombela. Isyo syabwanaloli. Abakikulu abanunu bapimbigege itolo mumo.

⁸⁷ Loli une mbagile ukukumbukila akabalilo kako bo unkemo gwa tata gwangu gukali kumwanya kula gukubomba imbombo, une ndinkufumbilisigwa ukuya panja pala na misi ni findu, nguketa abakikulu abatubwa aba ifyinja bakakindilepo na kalongo na fihano na fibili, kalongo na fihano na fitatu, ku mwanya kula na banyambala aba ngulilo yangu lilino, bagele. Kangi abene babakibisyaga abene kangi nukubapa abene kofi untitu, ukuti babukege ntwaya ukwakupiya ifindu fya balume babo. Oko, ikindukimo bo ikyo, une ndinkuti, “Une . . .” Iyi yo yali fundo yangu akabalilo kala, “Abene bakafikapo umma pakuti gwege ikipolopolo ikinswepu ikinunu nukubagogwa abene nokyene.” Isyo syabwanaloli. Kangi une ndikubabenga abakikulu. Isyo syabwanaloli. Kangi une itolo ngufimbilisigwa ukuketesya ubwende bwangu bulibosa lilino, ukuti nsokeko ku kwinogona ikindu kilakila.

⁸⁸ Polelo, loli lilino, unkikulu unnunu yo ndandati mu ngiga ya nnyambala. Umwene abagisenie ukuyindikigwa. Umwene . . . Mama gwangu nkikulu, unkasi gwangu nkikulu, kangi abene banunu. Kangi une ndinabo maelifu ga bakalumbu ba Kikristi aba une ngubayindika fiyo. Loli linga—linga abene babagile ukukiyindika iki Kyala aapelite abene, ubwamama kangi umwalafyale gwa kikikulu gwabwanaloli, ikyo kyo kitalusye. Umwene yo kimokyene kya findu finunu ifikinde ifi Kyala abagile ukumpa unnyambala, yo nkasigo. Ukongeləapo pa bupoki, unkikulu kyo kindukimo ikikinde linga umwene yo nkasi unnunu. Loli linga umwene akaya umma, Solomoni ayobile, “Unkikulu unnunu yo ndandati mu ngiga ya nnyambala, loli u—u ugwfayongo pamo uyu akaya-nnunu yo misi mwi lopa lyake.” Kangi isyo syabwanaloli, ikyo kindu kinyali ikikinde iki kibagile ukuboneka. Polelo unkikulu unnunu . . . Linga ugwe guli nu nkasigo unnunu, nkundwe, ugwe kufimbilisigwa ukunjindika umwene nu lwapamwanya fiyo. Isyo syabwanaloli, ugwe kufimbilisigwa ukubomba isyo. Unkikulu ugwa naloliloli! Kangi mwe bana, linga umwe mulinagwe umama ugwa naloliloli uyu ikwitugala pa kaya kangi ikugela ukukutendekesy umwe, ukubasukila umwe imyenda gyinu, ikubatumwa umwe ku sukulu, ikubamanyisa umwe isya Yeso, umwe mukufimbilisigwa ukunjindika u mama ugwaiyolo unnyafu yula na fyosa ifi fili mwa umwe. Umwe mukufimbilisigwa ukunjindika unkikulu

yula, ena, nkulumba, panongwa yakuti umwene yo mama ugwa naloliloli.

⁸⁹ Abene bikuyoba isyakufswana nu busitakumanayaukusimba bwa mfyamba fya Kentucky. Umwe mukuketa ikyene kuno mu findu fya nfikalatasi fya nongwa. Bamo mwa ba mama abakusi kula babagile ukwisa kuno ku Hollywood nukubamanyisya umwe mwe ba mama ba masiku aga mumo bikukusya abana. Umwe mugele ukumwitikisyu umwanako ise nkilo kimokyene ni nywili syake sifulunganisigwe, kangi ni milomo...silipisi (ngimba mukukikolela ikyene mukuti fiki iki abene bikubika pa fyeni fyabo?) ifindu ifyakwimogesya ifi bikubika ku kisyo, kangi ililaya lyake likamatigwe kulubafu lumo, kangi aasokile panja ubusiku bosa, agele, nkundwe, umwene ikuyaga nikiboko kimo kipinyigwe bo bampayike pa kipiki kya syunguti kangi umwene atisa kwandisyamo siku ukubukamo panja kangi umma. Une ngubabula umwe, umwene iku...Kangi linga umwe mwali nafyo finandi fya ifyo, umwe angali muli nagwe Hollywood unnunupo kangi ikisu ikinunupo. Isyo syabwanaloli. Isyene syo syakutalusya. “Yaga itolo gwa masiku aga,” ubo—ubo bumo mwa bukomu bwa setano.

⁹⁰ Lilino, undindwana unnini uyu, akabalilo kako une nunketege umwene, mwe indumbula yangu itolo yilinkusoka ilopa. Une ndinkwinogona, “Umwinitu unnini undondo.”

Kangi umwene alinkuti, “O, ugwe kulonda ingambo, Billy?”

Une ndinkuti, “Umma, mama.” Une ndinkuti, “Une ndikukwesa umma.”

⁹¹ Umwene alinkuti, “Lilino, ugwe uyobile ukuti ugwe utikumoga.” Abene balondaga ukubuka ku fimogo kangi une ngabagile ukubomba ikyo. Polelo abene balinkuti fyaliko ifimogo kwitongo kula, kuko bakukolelaga Sycamore Gardens.

Kangi une nababulile, “Umma, une ndikumoga umma.”

⁹² Umwene alinkuti, “Lilino, ugwe utikumoga umma, ugwe itikukwesa umma, ugwe utikunwa’mma. Ngimba ugwe kuya nubuhofu bulebule?”

⁹³ Une ndinkuti, “Ena, une niganile ukubuka ukuloba iswi, une niganile ukubinga.” Ifyo fikalinkyelile umwene umma.

Polelo umwene alinkuti, “Kwesa ingambo iyi.”

Kangi une ndinkuti, “Umma, mama, ndaga fiyo. Une ndikukwesa umma.”

⁹⁴ Kangi une nalimile pa lubafu lwa ku nkyeni kwa ligali. Abene bali nikitabwa pa ma Ford gaiyolo, umwe mukukumbukila, une nalimile pa lubafu Iwapankyen, nikelé nkikota ikya kunyuma, umwene na une. Kangi umwene alinkuti, “Ugwe kusanusya ukuti utikukwesaga ingambo na yimoyene?” Alinkuti, “Kangi uswe twe balindwana tuli nubukifu ubunywamupo ukukinda ugwe.”

Une ndinkuti, "Umma, mama, une ndikwitika umma une ngulonda ukubomba ikyene."

⁹⁵ Umwene alinkuti, "Fiki, gwe likikulu linywamu ugwe!" O, mwe! Une nalondaga ukuya ilya Bill ilikulumba ilibibi, polelo une—une naloliloli ngalondaga nafimo ifyakikikulu. Muketile, une nalondaga ukuya ugwbawite uyu ikwambilila ikyabupi, iyo yali fundo yangu iya bumi. Polelo une ndinkuti... "Likikulu! Likikulu!"

⁹⁶ Une ndikusita kusitikisya isi, polelo une ndinkuti, "Mbapo iyene une!" Ikiboko kyangu nsosisye, une ndinkuti, "Une ngukubonesyaga ugwe linga yone likikulu pamo umma." Ndinkwega ingambo yila ukusosyamo kangi ndikwanda ukukelesula ikibiliti kila. Lilino, une mmenye umwe muli... Lilino, une ngayaninongwa pa isi umwe mukwinogona, une ndininongwa pa bwanaloli ubu une nguyoba. Akabalilo kako une nandege ukwasya ikibiliti kila, bo nfingile fiyo itolo ukuti nguyapakukwesa mumo une mfingile ukulinusya Ilibangeli ili, muketile, une ndinkupilika ikindukimo kikubuka, "Huuuuushi!" Une ndinkugela kangi, une ndinkutoligwa ukuyitwala iyene kukanwa kwangu. Kangi une ndinkwanda ukulila, une ndinkukisopa ikindu iki pasi. Abene balinkwanda ukunseka une. Kangi une ndinkwenda ukubuka ku kaya, ndinkufukila mmigunda, ndikwitugala panja pala, ngulila. Kangi—kangi ubwene bwali bumi ubunyalifiyo.

⁹⁷ Ngukumbukila ilisiku limo Tata ikusulukila kukisoko na balumyana. Unnuguna gwangu na une, uswe twabagile twege ubwato nukufyuka mmwanya nu kwikilila pasi nkisoko, tukulondesa isupa isyakubikamo kachasyo. Uswe twali ni mbwagaya yimoyene pa supa kalongo na sibili ukuti tupimbege isyene ukukinda nkisoko kila. Kangi Tata ali nanine, kangi umwene ali nato kamokeme mwa utwene akapapate... Une ngwitika syalipo isupa isyakufwana sinda gwa painti. Kangi kyalipo ikipiki iki kyaputiligwe pasi, kangi Tata... Kangi unnyambala uyu ali nayo palikimo, Tat. Dornbush. Une nali ni yake... Umwene ali nu bwato ubununu fiyo, kangi une nalondaga umwene aye ntonfu ndumbula nanine, kabuno une nalondaga ukubombelapo imbombo ubwato bwake. Ubwene bwali ni kyakupopotolela ikununu fiyo kangi ubwangu bukali nakyo nakimo umma. Uswe twali ni ngafi ingulu itolo isi twafigilaga. Kangi linga itolo umwene anyitikisyaga ukubombela imbombo ubwato bula... Polelo umwene okyelelaga kangi umwene yo atendike imikemo igya Tata. Polelo umwene... Abene balinkusopa amalundi gabu ukukilania ikipiki kila, kangi Tata alinkusosya ukufuma mu nyambi yake iyapamatanga, kangi alinkukwaba akasupa akanandi akelu aka kachasyo akapapate, alinkumpa akene kumwene kangi umwene alinkunwa, alinkugomolela kwa Tata, kangi umwene aanwile, kangi umwene alinkukabika akene

pakamela kamo pa lubafu lwa mpiki gula aka kasookile. Kangi Tata. Dornbush alinkukasala akene alinkuti, "Yogwe lilino apa, Billy."

Une ndinkuti, "Ndaga fiyo ugwe, une ndikunwa umma."

⁹⁸ Umwene alinkuti, "Gwe Branham, kangi utikunwa?" Aligwesa afwile nifilato fyabo kumalundi, kifuki. Kangi umwene, "Gwe Branham kangi utikunwa?"

Une ndinkuti, "Umma, nkulumba."

"Umma," Tata alinkuti, "une ngusisyé ilikikulu limolyene."

⁹⁹ Tata gwangu ikungolela une ukuya likikulu! Une ndinkuti, "Mbapo isupa iyo!" Kangi ndikusopola ikigalilo ukufuma pa mwanya pa iyene, mfingile ukunwa ubwene, kangi akabalilo kako une nandege ukubwinusya ubwene mmwanya, "Huuuuushi!" Une ndinkubapa isupa yila kangi ndinkubopela mmigunda ukubopa fiyo mumo une nabagile ukubombela, ngulila. Ikindukimo kikanyitikisyaga une ukuti mbombege isyo umma. Muketile? Une ngabagila ukuyoba ukuti une nali mundu nunu mulimosa (Une nafigile ukubomba ikyene), loli ikyene yo Kyala, ilipyana, ilipyana ilyakuswigisya ili lyambingaga une ukufuma kukubomba ifindu ifyo. Une nalondaga ukufibomba ifyene panimwene, loli Umwene itolo alinkukana ukunyitikisyá une ukubomba iki.

¹⁰⁰ Panyuma pali isi une ndinkumwaga undindwana bo une njege ni fyinja ukufwana malongo mabili-nafibili, umwene ali nganigwa. Umwene ali ndindwana uyu abukaga ku kipanga, ikye German Lutheran. Ingamu yake ali Brumbach, B-r-u-m-b-a-c-h, yikufumila ku ngamu ya Brumbaugh. Kangi umwene ali ndindwana unnunu. Umwene akaakwesaga umma, pamo ukunwa, pamo—pamo umwene akamogaga umma pamo akandu kangi, undindwana unnunu. Une ndinkwenda nagwe pakabalilo akanandi itolo, kangi une... Polelo, ukufwana ni fyinja itolo ukufwana malongo-nafibili akabalilo kala, une nafwele ihela isyakufwana mpaka une naliyuliile nimwene i Ford ingulu, kangi une... uswe twasokaga mmasiku gamo palikimo. Kangi polelo, akabalilo kala, kikaalipo ikipanga kya Lutheran pabupipi umma, abene basaamile ukufuma ku Howard Park kula.

¹⁰¹ Kangi polelo aalipo...undumbilili, uyu yo yula anyimikege une nkipanga kya Missionary Baptists, Doctor Roy Davis. Kalumbu Upshaw, yuyo yula antumege Nkundwe Upshaw kwa une, pamo ukuyoba nagwe ukufwana na une, Doctor Roy Davis. Kangi polelo umwene alinkulumbilila, kangi aali ni kipanga kya First Baptists, pamo i-i... Une ndikusubila umma, ukuti ikyene kyali kipanga kya First Baptists, lumo, ikyene kyali Mission...kyakoleligwaga kipanga kya Missionary Baptists ku Jeffersonville. Kangi umwene alumbililaga pa buyo bula akabalilo kala, kangi uswe twabukaga kukipanga pa kilo, polelo...kangi uswe twagomokaga. Kangi une ngingilamo siku

ikipanga kila, loli naliganile itolo ukubuka nagwe umwene. Panongwa aminogono amanywamu gali “kokubuka nagwe umwene,” une njego itolo gwabwanaloli mu ndumbula.

¹⁰² Polelo palapala ukubuka nagwe umwene, kangi ilisiku limo une... Umwene afumaga kukikolo ikinunu. Kangi une ndinkwanda ukwinogona, “Ugwe umenye, ugwe umenye, une ngabagila ukutaga akabalilo ka ndindwana yula. Ikyene kikaya—ikyene kikaya kitalusye umma, panongwa yakuti umwene ndindwana nnunu fiyo, kangi une ndi nndodo, kangi—kangi une...” Tata gwangu alyandile ukubinabina, kangi une—une... Yikalipo ni njila na yimoyene iyakuti ngapele ubwikale ubwa ndindwana bo yula, uyu alisibile akaya akanunu kangi ni kalapeti pakipalo.

¹⁰³ Une ngukumbukila ikalapeti iyakwanda iyi une naketilemo siku, une ndinkusita kumanya iki ikyene kyali. Une ndinkwenda ndubafu lwake. Une ndinkwinogona ukuti ikyene kyali kindu ikimogi fiyo iki une naketilemo siku mbumi bwangu. “Ngimba abene baabikile bulebule ikindu bo kila pasi?” Iyene yali yo kalapeti yakwanda iyi une naketilemo siku. Iyene yáli—iyene yáli yimo mwa isi... Une ngusubila ikyene kikukóleligma “lutengati lwa kalapeti.” Une lumo ngusobania ikyo. Bamo bikufwana biganile “lutengati” pamo ikindukimo iki kilukigwe palikimo, kangi kibikigwe pakipalo. Kinunu ikyalangi ya mani ni ngesefu, kangi liluba ilinywamu lilabigwe pakatikati pa ikyene, umwe mumenye. Ikyene kyali kindu kimogi.

¹⁰⁴ Kangi polelo une ngukumbukila une—une ndinkupinya mminogono gangu ukuti une pamo nabagile ukundalusya umwene ukuti egane nanine, pamo une nsokepo nukwimwitikisyia unnyambala unnnunu amwege umwene, yumo uyu ikuyaga nnunu ku mwene, abagile ukumwikasya umwene kangi abagile ukuya gwa kisa ku mwene. Une nabagiile ukuya gwa kisa kumwene, loli une—une—une nafwalaga itolo amasenti malongo mabili pisala yimoyene. Polelo une ngaabagile ukumwikasya fiyo umwene umma. Kangi une... Ni kikolo kyosa iki uswe twafimbilisigwaga ukuswila, kangi Tata abinabinaga, kangi une nafimbilisigwaga ukuswila bosa ba abene, polelo une nayaga nakabalilo ka magengelemlia fiyo.

¹⁰⁵ Polelo une ndinkwinogona, “Ena, ikindu kyene ikyakuti une mbombe ko kumbula umwene ukuti une—une... umwene... une—une itolo ndikugomokaga kangi umma, panongwa yakuti une ninogonaga fiyo isya umwene mpaka ngalondaga ukonanga ubumi bwake kangi umwene atagege akabalilo itolo nanine.” Kangi palapala une ndinkwinogona, “Linga umundu yumo abagiile ukummwaga umwene kangi nukummwega umwene, ukuntendekela akaya akaganigwa. Kangi lumo linga une ngabagile ukummwega umwene, une nabagile—une nabagile ukumanya ukuti umwene nhobofu.”

¹⁰⁶ Kangi polelo une ndinkwinogona, “Loli une—une itolo—une itolo ngabagile ukundeka umwene!” Kangi une—une nali mbubonekelo ubunyali fiyo. Kangi ilisiku ukufuma palisiku une ninogonaga isya iki. Polelo une nali gwasoni fiyo ukuti nundalusye umwene ukuti egane nanine. Ubusiku bulibosa une napinyaga mminogono gangu, “Une nguyapakunndalusya umwene.” Kangi fiki, iki kyo fiki, ba pulumusya, pamo ikindukimo ugwe kuya nakyo mu gako...? Mwesa mwe bakundwe panja apo lumo numwe mukindilemo musisisi. Kangi ukwipilikia ukuhesya naloliloli, ikisyio kyangu kyapyaga. Une—une ngamenye. Une ndinkutoliga ukunndalusya umwene.

¹⁰⁷ Polelo une ngusubila umwe mukuswiga une naalyegile bulebule. Umwe mumenye fiki? Une nasimbile kalata kangi nukunndalusya umwene. Kangi polelo umwene... Lilino, akene kakali “gwempala Kalumbu,” umma, akene kali kaakongelelapo (umwe mumenye) ku lubafu lwa lugano ukukinda apo. Ulwene lukaali itolo lwi—lwitikano umma, akene kali... Une—une nasimbile akene mbununu fiyo mumo une namanyile ukubomba.

¹⁰⁸ Kangi une natilaga panandi unna. Unna ali... umwene afwanaga ali mu luko lumo mugasi. Kangi, loli ugwise aali nnyambala gwa ki Dutch untenganie, itolo umwinitu unnunu ugwayiyo. Umwene ali yo ntendeka gwa bunyamundu, unnyambala gwa njanji, mu nsebwegwanjanji, ikufwala ukufwana ama dola abamia bahano pa mwesi ntubalilo tula. Kangi une ngufwala ama senti malongo mabili pasala yimoyene, ukuti nege umwanake unkikulu. Aa! Une namenye ukuti isi sikaabagile ukubombigwa. Kangi unna ali fiyo... Lilino, umwene nkikulu nnunu fiyo. Kangi umwene—umwene aafwanaga ali bo yumo mwa bandu ba pamwanya, umwe mumenye, kangi aafwene mfyuke, umwe mumenye, kangi ugwkuti ungampalamasyaga, kangi polelo umwene aakali nimbombo fiyo nanine umma mulimosa. Une naali itolo ndumyana gwa nkaya gwaamatengele, kangi umwene alinkwinogona Hope abagiile ukwenda nu ndumyana ugwa kiyabo ikyapamwanyapo panandi, kangi une—une—une ngwinogona ukuti umwene aatalwisye. Kangi polelo... Loli une—une ndinkusita kwinogona isi akabalilo kala.

¹⁰⁹ Polelo une ndinkwinogona, “Ena, lilino, une ngamanya ngubombaga bulebule. Une—une ngabagila ukunndalusya ugwise, kangi une—une naloliloli ngabagila ukunndalusya unna. Kangi polelo une ngufimbilisigwa ukunndalusya umwene tasi.” Polelo une ndinkwisiimbila kalata. Kangi ulubunju lula bo ndipansebwe ukubuka kumbombo, une ndinkusopa umwene mu bokosi ya ba kalata. Ibokosi lya... Uswe twabukaga ku kipanga pa Kitatu pakilo, kangi pala paali pa Kilembelo kulubunju. Une naagelile ilisiku lyosa pa Ndungu ukuti numbule umwene ukuti

ngulonda ukwegana nagwe, kangi une itolo ndinkusita kukaba ubukifu ubwakufwana.

¹¹⁰ Polelo popapo une ndinkusopa umwene mu bokosi lya bakalata. Kangi ku mbombo ilisiku lila une ndinkwanda ukwinogona, “Bule linga unna ammwagile kalata yula?” O, mwe! Palapala une naamenye ukuti naabongotwike linga—linga umwene aalimmwagilemo umwene siku, kabuno umwene akaapasyaga fiyo isya une. Ena, une ndinkuya na mafuke itolo panongwa ya ikyene.

¹¹¹ Kangi pakilo kya pa Kitatu kila akabalilo kako une nisege, o, mwe, une ndinkwinogona, “Ngimba une ngufyukilaga bulebule kula? Linga unna ammwagile ukalata yula umwene ikunjuganiaga une naloliloli fiyo, polelo une ngusubila undindwana ammwagile umwene.” Une nasiimbile kwa “Hope.” Iyo yo yaali ngamu yake, Hope. Kangi polelo une ndinkuti, “Une ngusimbilaga itolo kwa Hope.” Kangi polelo... Kangi une ndinkwinogona lumo umwene akammwaga umwene.

¹¹² Polelo namenye kanunupo nukukinda ukwima panja nukukuba pito ukuti umwene asooke panja. O, mwe! Kangi undumyana aligwesa uyu akaya nubukifu ubwakufwana ukwenda ku nyumba, nukukung’usya pa kifigo, nukusuma undindwana, akaya nimbombo nayimo ukuya panja nu ndindwana mulimosa. Isyo syo katikati syabwanaloli. Ubo bo butoyofu fiyo. Uko kuya gwapaasi.

¹¹³ Kangi polelo une ndinkuyimika i Ford yangu ingulu, umwe mumenye, kangi une nayipuputile yikumulika posa. Kangi polelo une ndinkufyuka nukukung’usya pa kifigo. Mbelelagá ikisa, unna yo isaga pa kifigo! Une ndinkutoligwa nukukola ubutuye bwangu, une ndinkuti, “Mubo—mubo—mubombile Nka. Brumbach?” Ena.

¹¹⁴ Umwene alinkuti, “Mubombile ndaga, William.”

Une ndinkwinogona, “Aha-oo, ‘William’!”

Kangi—kangi umwene alinkuti, “Ngimba ubagile ukwingila nkati?”

¹¹⁵ Une ndinkuti, “Ndaga fiyo.” Une ndinkwingila nkifigo. Une ndinkuti, “Ngimba Hope tutigi itolo itendekisyé?”

¹¹⁶ Kangi itolo palapala alinkwisa Hope ikukuya ukukinda nnyumba mula, undindwana itolo ugwa fyinja kalongo na fihano na kimokyene. Kangi umwene alinkuti, “Mwabomba, Billy!”

¹¹⁷ Kangi une ndinkuti, “Mubombile, Hope.” Une ndinkuti, “Ugwe gwitendekisyé ukubuka ku kipanga?”

Umwene alinkuti, “Itolo mu miniti yimoyene.”

¹¹⁸ Une ndinkwinogona, “O, mwe! Umwene akammwaga kalata. Umwene akammwaga kalata. Filikanunu, filikanunu, filikanunu. Hope yope akammwaga kalata, polelo fikuyaga

kanunu, kabuno umwene angali ayobilepo isya umwene kwa une.” Polelo ndinkwipilika kanunu fiyo.

¹¹⁹ Kangi polelo akabalilo kako une mfikege ku kipanga, une ndinkwanda ukwinogona, “Bule linga umwene ammwagile ukalata?” Muketile? Une ndinkusita kupilikisa ifi Doctor Davis ayobaga. Une ndinkuketa kuli umwene, kangi une ndinkwinogona, “Linga lumo umwene itolo afisile ukalata yula, kangi umwene naloliloli ikumbulaga isyakunswaya une akabalilo kako une ngusokaga ukufuma kuno panongwa yakun’dalusya umwene.” Kangi une ndinkusita kupilikisya ifi Nkundwe Davis ayobaga. Kangi—kangi une ndinkuketaketa ku mwene, kangi une ndinkwinogona, “Mwe, une sikumbaba ukumpulamusya umwene, loli...Kangi une—une...ikibonekesyo naloliloli kikwisaga.”

¹²⁰ Polelo ukufuma ndwiputo uswe tulinkwanda ukwenda ukwikilila ndukindi palikimo, tukubuka kukaya, kangi—kangi polelo uswe tulinkwenda ukubuka ku Ford ingulu. Kangi polelo mu njila yosa umwesi gukwaka swee, umwe mumenye, une ndinkunketa kangi umwene ali mmogi. Ndumyana, une nanketesya umwene, une ndinkwinogona, “Mwe, mumo une ngulondela ukummwega umwene, loli lumo une ngabagila.”

¹²¹ Kangi polelo une ndinkwenda ukukindilila panandi, umwe mumenye, kangi une ndikuketa kumwene kangi. Une ndinkuti, “Ngimba bule—bule kwipilika ugwe bulebule ubusiku ubu?”

Umwene alinkuti, “O, une ndikanunu.”

¹²² Kangi uswe tulinkwimika i Ford ingulu pasi pala kangi uswe tulinkwanda ukusoka panja, umwe mumenye, ukusyungutila ndubafu, ukwenda ukusyungutila inguto, ukufyuka ukubuka ku nyumba yake. Kangi une nendaga ukufyuka kukifigo nagwe. Une ndinkwinogona, “Umwe mumenye, umwene lumo akammwaga kalata yula, polelo mbagile itolo ukwibwako ikyene. Une nguyaga nu ndungu gumogwene ugwa ipyana mulimosa.” Polelo une ndikwanda ukwipilika kanunu fiyo.

Umwene alinkuti, “Billy?”

Une ndinkuti, “Ena.”

Umwene alinkuti, “Une nambilile kalata gwako.” O, mwe!

Une ndinkuti, “Ugwe gwambilile?”

¹²³ Umwene alinkuti, “Aa-ha.” Ena, umwene itolo alinkumilisya ukwenda, komma ukuyoba ilisyu ilingi.

¹²⁴ Une ndinkuti, “Nkikulu, mbula ikindukimo. Mbopesya une nsokepo pamo mbula ifi ugwe kwinogona isya ikyene.” Kangi une ndinkuti, “Ngimba ugwe—ngimba ugwe ubalile umwene?”

Umwene alinkuti, “Aa-ha.”

¹²⁵ Mwe, umwe mumenye mumo unkikulu abagiile ukukulekela mmwanya. O, une—une ndikusanusya ikyene itolo injila iyo

umma, umwe muketile. Muketile? Loli, mulimosa, umwe mumenye, une—une ndinkwinogona, “Ngimba ugwe fiki utikuyoba ikundukimo?” Muketile, kangi une ndinkumilisya ukwenda nkyeni. Une ndinkuti, “Ngimba ugwe ubalile umwene gwesa?”

Kangi umwene...[Ubujo ubusitakandu pa tepi—Nsimbi.] “Aa-ha.”

¹²⁶ Polelo uswe twali kifuki ni kifigo, une ndinkwinogona, “Ndumyana, komma ukundwala pa mbenu, kabuno une ngabagila ukubopa ukubakinda abene, polelo ugwe mbulaga lilino.” Kangi polelo une ndinkumilisya ukuguuilila.

¹²⁷ Kangi umwene alinkuti, “Billy, une nguganaga ukubomba ikyo.” Umwene alinkuti, “Une nguganile ugwe.” Kyala asayegé ubumi bwake lilino, umwene ali Ndwimiko. Umwene alinkuti, “Une nguganile ugwe.” Alinkuti, “Une ngwinogona uswe tubagisenie ukubabula abapapi bitu...abapapi isyakufwana nkyene. Ngimba ugwe utikwinogona lululo?”

¹²⁸ Kangi une ndinkuti, “Luuki, pilikisyá, uswe tuli anda iki nubuhahane bwa pakati-na-pakati.” Une ndinkuti, “Une ngumbulaga uguso pene papo linga ugwe kumbulaga unyoko.” Ukunyukulila ikiyabo ikinyalipo ku mwene tasi.

Umwene alinkuti, “Umma ndaga, pene papo ugwe kumbulaga Baba tasi.”

Une ndinkuti, “Syosa silikanunu, une ngumbulaga umwene ikilo kya pa Ndungu.”

¹²⁹ Kangi polelo ikilo kya pa Ndungu kilinkwisa, kangu une ndinkuntwala umwene ku nyumba ukufuma ku lwiputo kangi une...Umwene alinkumilisya ukungeletesya une. Kangi une ndinkuketa, kangi iyene yali sala ya buhano na buna ukukindapo amaminiti malongo matatu, akene kali kabalilo akakuti une mbukege. Polelo Charlie aalitugele ku kagemo, ikutaipa ukumalisya. Kangi Nka. Brumbach itugesye ku nguto iyungi kula, ikubomba uluko lumo ulwa kuluka, umwe mumenye, pamó utundobania utunini ugwe kubika ifindu, umwe mumenye. Une ngamanya ukuti mukukikolela ukuya kifiki ikyene. Kangi polelo umwene abombaga fimo mwa findu ifya luko lula. Kangi Hope alinkumilisya ukuketa kwa une, kangi umwene alinkukinya ikisyó kwa une, umwe mumenye, ukuyobelá mfimanyilo ku gwise. Kangi une...O, mwe! Une ndinkwinogona, “Ngimba ngutigi bule linga umwene ikuti ‘Umma?’” Polelo une ndinkwanda ukubuka kukifigo, une ndinkuti, “Ena, une ngusakikisyá une kikuyaga kinunu mbukege.”

¹³⁰ Kangi une ndinkwenda ukubuka kukifigo, kangi—kangi undindwana alinkwenda ukubuka kukifigo nanine. Umwene akabalilo kalikosa isaga kukifigo nanine ukumbula une “ikilo

kinunu.” Polelo une ndinkwanda ukubuka kukifigo, kangi umwene alinkuti, “Ngimba ugwe utikumbulaga umwene?”

¹³¹ Kangi une ndinkuti, “Haa!” Une ndinkuti, “Une naloliloli ngugela, loli une—une—une ndikumanya bulebule une ngubombaga ikyene.”

¹³² Kangi umwene alinkuti, “Une ngugomokelaga kunyuma kangi ugwe unkolele umwene panja.” Polelo umwene alinkwenda ukugomokela kangi alinkundeka une nimile pala.

Kangi une ndinkuti, “Charlie.”

Umwene alinkusanuka ukusyungutila kangi alinkuti, “Ena, Bill?”

Une ndinkuti, “Mbagile ukuyoba nanugwe pa kabalilo kanandi itolo?”

¹³³ Umwene alinkuti, “Naloliloli.” Umwene alinkusanuka ukusyungutila ukufuma pa kigemo kyake. Nka. Brumbach alinkunketa umwene, alinkuketa kwa Hope, kangi alinkungeta une.

Kangi une ndinkuti, “Ngimba ugwe gubagile ukusoka pa mbenu?”

Kangi umwene alinkuti, “Ena, une ngusookaga panja.” Polelo umwene alinkusoka pa mbenu.

Une ndinkuti, “Naloliloli ikilo iki kimogi, bule?”

Kangi umwene alinkuti, “Ena, ukwene kuli.”

Une ndinkuti, “Naloliloli kwali kupzano.”

“Naloli kwali,” umwene alinkungetesy une.

¹³⁴ Kangi une ndinkuti, “Une mbombole fiyo imbombo,” une ndinkuti, “ugwe umenye, gope na maboko gangu gikumela ifimbata.”

Umwene alinkuti, “Ugwe gubagile ukummwega umwene, Bill.” O, mwe! “Ugwe gubagile ukummwega umwene.”

¹³⁵ Une ndinkwinogona, “O, ikyo kilikanunupo.” Une ndinkuti, “Ngimba ugwe kuyoba naloliloli, Charlie?” Umwene alinkuti . . . Une ndinkuti, “Charlie, keta, une mmenye umwene yo mwanako unkikulu, kangi ugwe gulinasyo ihela.”

¹³⁶ Kangi umwene alinkusegelela kangi nukunyega une pa kiboko. Umwene alinkuti, “Bill, pilikisia, ihela yikaya fyo fyosa ifi fili mbumi bwa mundu.” Umwene alinkuti . . .

¹³⁷ Une ndinkuti, “Charlie une—une ngufwala amasenti malongo mabili pasala, loli une nunganile umwene, umwene anganile une. Une ngufinga kuli ugwe, Charlie, ukuti ngubombaga imbombo mpaka ifi . . . ifimbata ifi fikukubukaga ukufuma mmaboko gangu ukuti nummwikasyege umwene. Une nguyaga itolo gwabwanaloli ku mwene mumo une mbagile ukuyila.”

¹³⁸ Umwene alinkuti, “Une ngwitika ikyo, Bill.” Umwene alinkuti, “Pilikisa, Bill, une ngulonda ngubule ugwe.” Alinkuti, “Ugwe umenye, ubuhofu, kitikwegela mosa ihela ukuya nsangalufu.” Alinkuti, “Yaga itolo nnunu ku mwene. Kangi une mmenye ugwe kuyaga.”

Une ndinkuti, “Ndaga fiyo, Charlie. Une naloliloli ngubbombaga isyo.”

¹³⁹ Popapo akene kaali kabalilo kakuti umwene ambule Mama. Ngamanya mumo umwene aboombie, loli uswe twalyegene.

¹⁴⁰ Polelo akabalilo kako uswe twegianegé, uswe tukaali nako nakamo, nakamo akakunosya mu nyumba. Une ngwinogona uswe twayaga na madola mabili pamo matatu. Polelo twasimaga inyumba, iyene untengo gwake gwaali madola mana pa mwesi. Iyene yaali nini, ubuyo bwa tupinda-tubili. Kangi umundu yumo alinkutupa uswe ikitala ikyakunienga ikikulu. Nguswiga linga alipo yumo akibwenemo siku ikitala kyakunienga? Kangi abene balinkutupa uswe ikyo. Kangi une ndinkubuka ku Sears and Roebucks nukwega akagemoakanandi nutukota tuna, kangi akene—akene kakaasingulgwe na penti umma, umwe mumenye, kangi uswe tulinkuya nako kala nkabalilo kanunu. Kangi polelo une ndinkubuka ku Tata. Weber, umulisia ifikuulu, kangi ndinkula i stovu ya kupiyila. Une ndinkuhomba ama senti senti malongo mahano na mabili ukongelelapo ama senti mahano panongwa yaikyene, kangi i dola limo na kangi panongwa ya filatiko ifyakubuka mu kyene. Uswe tulinkwala ifyakunosya nnyumba. Une ngukumbukila ngwega nukusingula na penti ifikota fya kipiki kya shamrock, akabalilo kako une mfisingulege ifyene. Kangi, o, uswe twaali basangaluke, palema. Uswe twali gwangu na gwake, polelo ikyo kyali kyo kyakulondigwa kyene. Kangi Kyala, mukwisila nkisa Kyake kangi nu bununu Bwake, uswe twali bandubabili abanini abasangaluke ukukinda pa kisu kya pasi.

¹⁴¹ Une ndinkukyaga iki, ukuti ubusangaluke butikuya mu filinga ifyombo ifya pa kisu kya pasi ifi ugwe guli nafyo, loli gwikutiile bulebule ni kiyabo iki kipigwe ku myako.

¹⁴² Kangi ukufuma apo, Kyala alinkwika pasi nukusaya akaya kitu akanini, uswe twali nu ndumyana unnini. Ingamu yake ali yo Billy Paul, ali ndukomano lilino apa. Kangi bo kakindilepo akabalili kanandi, ukufwana imyesi kalongo na gumo, Umwene alinkutusaya kangi nu ndindwana unnini akoleligwaga Sharon Rose, yegigwe ukufuma ku Lisyu lya “U Bulenge bwa ku Sharon.”

¹⁴³ Kangi une ngukumbukila ilisiku limo une napayile aka hela kangu kangi une nayaga pa kubuka pa bulendo bunandi, ngubuka mmwanya kubuyo, ku Nyanja ya Paw Paw, kukuloba iswi. Kangi bo ngugomoka . . .

¹⁴⁴ Kangi ntubalilo utu...Une ngusosyapo ubupinduke bwangu. Une napindwike. Kangi nalimikigwe nu Doctor Roy Davis nkipanga kya Missionary Baptisti, kangi nali ndumbilili kangi nali ni kitembe kuko une ngulumbililamo mula mu Jeffersonville. Kangi une natimaga akapanga kanini. Kangi une...

¹⁴⁵ Ihela nayimo, une natiimile ikipanga ifyinja kalongo na fihano na fibili kangi na siku ngalyegilemo ni sumuni yimoyene. Une ngitikaga isya kwega-...Yikalipo ni sahani yope umma iya fyabupi mulamula. Kangi kimo mwa kalongo iki une nayaga nakyo ukufuma ku mbombo, na kubungi, twali na kabokosi ku nyuma kwa nyumba ya kipanga, kalinkuti, akamanyilo kanini pa kene, "Mumbwingi muno ugwe kubombela ku bafuyuke fiyo abana baa Une, ugwe ubobile kwa Une." Kangi polelo mo muno ikipanga kyahombeligwe. Uswe twaali ni ngongoli ya fyinja kalongo ukuti tuhombe, kangi iyene yahombigwe ukumalisya pa fyinja fibili. Kangi une ngalyegilemo siku ikyabupi ikya luko na lumolwene.

¹⁴⁶ Kangi polelo une nali, o, na ma dola panandi aga une napayile ku bulendo bwangu. Umwene abombaga imbombo, yope, ku Fine's Shirt Factory. Undindwana unganigwa unnunu. Kangi ilipumba lyake lumo lili na matalala umwisyugu, loli umwene akaali ali mu ndumbula yangu. Kangi une ngukumbukila akabalilo kako umwene abombege fiyo imbombo ukundula une ukuya ni hela isyakubukila kumwanya ku nyanja ukuloba iswi.

¹⁴⁷ Kangi akabalilo kako une ngugomokela ukufuma ku nyanja, une ndinkwanda ukuketa, ukwisa mu Mishawaka kangi South Bend, Indiana, kangi une ndinkwanda ukuketesya amagali aga gaali ni fimanyilo ku nyuma, fikuti, "Yeso Mwene." Kangi une ndinkwinogona, "Ikyo kyapilikigwa kihesy, 'Yeso Mwene.'" Kangi une ndinkwanda ukuketesya ifimanyilo fila. Kangi ikyene kyali paliposa ukufuma ku njinga, aba Ford, aba Cadillac, kangi fyo filiku ifingi, "Yeso Mwene." Kangi une ndinkukongesya fimo mwa fyene ukusuluka, kangi abene baalisile ku kipanga ikinywamu ikikulumba. Kangi une ndinkusyagania abene baali ba Pentekosti.

¹⁴⁸ Une naapilikepo isya ba Pentekosti, loli abene baali "kibugutila kya babunguluka-bikemo aba balambalalaga pakipaalo nukutotofula ku kanwa kwabo," na filifyosa ifi abene baalimbulile une ukufwana. Polelo une ngaalonda nakimokyene ukubomba na ikyo.

¹⁴⁹ Polelo une ndinkupilika abene bosa bikubomba inhesya mkati mula, kangi une ndinkwinogona, "Nsubila une ngwingilaga itolo muno." Polelo ndinkwimika i Ford yangu ingulu nu kwingila mkati, kangi ukwimba kosa uko ugwe gwapilikemo siku mbumi bwako! Kangi une ndinkwisa

ukusyagania fyalipo ifipanga ifikulumba fibili, kimo mwa fyene kikukoleligwa P.A. gwa J.C., kangi ba P.A. gwa W, mwe bingi ba umwe mubagile ukukumbukila ifyaiyolo fila ifibuguti-... Une ngwinogona abene bali palikimo, kikukoleligwa lilino, kangi kikukoleligwa United Pentecostal church. Ena, une ndinkubapilikisyu bamo mwa bamanyisi babo. Kangi abene baalimile pala, o, abene bamanyisyaga isya Yeso na muno Umwene aali nkulumba, kangi na muno filifyosa fyaali fikulumba, kangi isyakufwana nu “losyo lwa Mbepo Mwikemo.” Une ndinkwinogona, “Ngimba abene bikuyoba isya fiki?”

¹⁵⁰ Kangi ukukindapo akabalilo, yumo alinkunyela mmwanya kangi alinkwanda ukuyobela mu ndimi. Mulimosa, une ngaapilikemo siku kilikyosa bo kila mbumi bwangu. Kangi apa alinkwisa unkikulu yumo ukufyuka ukukinda mula ikubopa fiyo muno umwene abagiile ukubopela. Polelo bosa ba abene balinkusumuka nukwanda ukubopa. Kangi une ndinkwinogona, “Mulimosa, nkundwe, abene naloliloli bakaya na kayilo ka nkipanga!” Ukukuta nukukolela kangi nukubomba ifihesya, une ndinkwinogona, “Kyo kibugutilanki iki kili!” Loli, umwe mumenye, ikindukimo ikya ikyene, bo ngukaabilia ukwitugala pala, po nakiganaga fiyopo ikyene. Kyalipo ikindukimo kyabonekaga ukuya kinunu naloliloli. Kangi une ndinkwanda ukuketesya abene. Kangi ukwene kulinkukindilila. Une ndinkwinogona, “Une ngubitikisyaga abene pakabalilo kanini itolo, kabuno une ndi... Une ndikifuki ni kifigo. Linga kalikosa kakwandapo itolo ukubopa, une ngubopelaga kukifigo. Une mmenye kuko iligali lyangu limikigwe, itolo ukusyungutila inguto.”

¹⁵¹ Kangi une ndinkwanda ukupilika bamo mwa balumbilili, baali bamanyili na bana ba sukulu. Fiki, une ndinkwinogona, “Ikyo kili kanunu.”

Polelo ukwene kulinkwisa kabalilo ka findu fya bugonelo, kangi balinkuti, “Aligwesa ise kufindu fya bugonelo.”

¹⁵² Loli une ndinkwinogona, “Gulila panandi itolo. Une ndinalyo i dola na masenti malongo mahano na mabili ukongelelapo mahano ukubuka ku kaya, kangi une...” Yo yene une nali nayo ihela ya mafuta. Nalyegile yene yila ukuti yinyegele ku kaya. Kangi une na ni Ford yangu ingulu, iyene yali Ford ngulu innunu bumogi. Iyene yikalimfwano umma, iyene yafwene itolo bo iyi yili panja apa, yikatele itolo. Kangi iyene... Une naloliloli nasubilaga ukuti i Ford yila yabagile ukwenda amamailosi malongo matatu pa sala, loli ena gala gali kalongo na mahano ukubuka *kuno* kangi kalongo na mahano ukubuka injila-iyi *kuno*. Umwe muketile, bika ikyene palikimo, ugwe kuya na malongo matatu. Kangi polelo iyene... Une ndinkwinogona, “Ena, ikilo kila une ngwinogona une nabagiile ukusoka panja kangi ukufuma ku...” Une nagonelaga panongwa ya bulumbilili bwa pa kilo.

¹⁵³ Kangi, o, umwene alinkuti, “Mwesa mwe ba lumbilili, kisitakuketa ikipanga, isaga kukigemo.” Ena, baalipo ukufwana abamia babili ba uswe pa mwanya pala, une ndinkufyuka. Kangi umwene alinkuti, “Lilino, uswe tukayanako akabalilo ukuti umwe mwesa mulumbilile.” Umwene alinkuti, “Endaga itolo ukukinda apa nukuyoba ukuti ugwe yugwe ani na kuko ugwe ufumile.”

¹⁵⁴ Mulimosa, akene kalinkwisa kabalilo kangu, une ndinkuti, “William Branham, Baptisti. Jeffersonville, Indiana.” Ndinkukinda.

¹⁵⁵ Une ndinkupilika bosa abangi ba abene bikwikolela bene, “Gwapentekosti, Gwapentekosti, Gwapentekosti, P.A. gwa W., P.A.J.C., P.A.W., P . . .”

¹⁵⁶ Une ndinkukinda. Une ndinkwinogona, “Ena, une ngufwana une ne lisekwa ilinyali.” Une ndinkwitugala pasi, ngugulila.

¹⁵⁷ Kangi ilisiku lila, abene baalinabo abalumbili abanunu, abatubwa kulakula, kangi abene baluumbiliile namaka. Kangi polelo abene balinkuti, “Uyu ikutwalaga ubulumbili ikilo iki yo . . .” Une ngusubila abene balinkunkolela umwene, “Nkulumbagwakipanga.” Kangi abalumbilili babo mbuyo bwa “Revurandi,” iyene yali “Nkulumbagwakipanga.” Kangi abene balinkuntwala unnyambala unkangale untitu palapala, kangi umwene aalinakyo kimo mwa fijasi fya balumbili abaiyolo. Une ndikusakikisyia umma ukuti umwe mukibwenemo siku ikyene. Kitali kili nunswigala gwa-ngunda kunyuma, umwe mumenye, kili nu lusyoya mmakosi, kangi umwene ali itolo ni ngiga ya nywili inyelu ukusyungutila untu gwake. Umwinitu unkangale umpselakisa, umwene alinkusooka panja bo *ulu*, umwe mumenye. Kangi umwene aalimilile pala kangi umwene alinkusyumbutuka ukusyungutila. Kangi apa abalumbilili bangi baalumbililaga isya Yeso nu bukulumba . . . muno Umwene ayilile ubukulumba, ni fingi, unnyambala unkangale yula alinkwega amasimbo gake kula kwa Yobu. “Ndimba ugwe gwaali kugu akabalilo kako Une nalege ulwalo lwa kisu, pamo akabalilo kako indondwa syakulubunju simbege palikimo kangi abana balumiana ba Kyala bakooolelege nu lusekelo?”

¹⁵⁸ Kangi umwinitu unkangale umpselakisa, une ndinkwinogona, “Ndimba nongwa ya fiki abene bakaabikaga yumo gwa abinitu abatubwa pala ukulumbilila?” Bukulumba . . . ubuyo bula bwasondigwe kangi bwaliswile. Kangi une ndinkwinogona, “Ndimba nongwa ya fiki abene bakabomba kila?”

¹⁵⁹ Polelo palapala umwinitu unkangale uyu, mbuyo mwa kulumbilila ifi fikubombigwa pasi pa kisu, umwene alinkwanda ukulumbilila ifi fyabombigwaga ku Mwanya akabalilo kalikosa. Ena, umwene alinkumwega Umwene ukufuma kubwandilo—ku bwandilo bwa kabalilo, kangi alinkuntwala Umwene kangi

mu Kwisa kwa Bubili ikipingafula ikilambalale. Fiki, une ngaapilikemo siku ubulumbilili bwa luko ulu mbumi bwangu! Ukufwana akabalilo kala Mbepo alinkuntika umwene, umwene alinkunyela ukufwana mmwanya bo *ulo* nukukoma ifitende fyake palikimo, alinkusopa ifibega fyake kunyuma kangi alinkubuka ikunyatukapo pa kigemo kila, alinkuti, "Umwe mukayanabo ubuyo uwakufwana pamwanya apa ukuti une ndumbililepo." Kangi umwene ali nu buyo bwingipo ukukinda ubu ndinabu apa.

¹⁶⁰ Une ndinkwinogona, "Linga Kila kikunkumpelaga unnyambala unkangale ukubomba bo lula, ndimba kyo kindunki iki Ikyene kikubombaga linga Ikyene kyisile pa une?" Une—une ndinkwinogona, "Lumo une ngulondigwa kimo mwa Kila." Fiki, umwene alinkusookapo ukufuma pala, une ndinkumpelaga ikisa fiyo panongwa ya mwinitu unkangale yula. Loli, akabalilo kako umwene asokengepo, une nipelelaga ikisa nimwene. Kangi une ndinkuketa umwene ikwenda ukusookapo ukufuma pala.

¹⁶¹ Une ndinkusooka ikilo kila, kangi une ndinkwinogona, "Lilino, ulubunju lwa kilabo une ndikumwitikisyaga aligwesa amanye kugu, yo ani une." Polelo une ndinkubuka, kangi ikilo kila ndinkubindikisyu ilibuluku lyangu. Une ndinkwega i... ndinkubuka mu ngunda gwa filombe ukugona utulo, kangi ndinkubuka ukusuluka nu kwiyulila nimwene utusyesye utusase. Umwe... Une ndinkula ikibugutila kyosa ikyu utwene pa hela ya sumuni. Gwalipo umpopi mwitongo mula, une ndikwegako amisi. Polelo une namenye ukuti ifi fikunyegelaga akabalilo ukuti fimalike, polelo ndinkwega amisi nukunwa agene, kangi ndinkubuka nu kulya utusyesye twangu. Kangi ndinkugomokela nukunwa amisi agangi. Ndinkubuka munngunda gwa filombe ndinkwega ifikota fibili kangi ndinkutenga akabuluku kangu akakitenge akanini mulamula, ukukabana akene pa kikota.

¹⁶² Kangi ikilo kila, une ndinkwiputa kifuki ikilo kyosa. Une ndinkuti, "Gwentwa, ndimba iki kyo fiki iki une ningilemo? Une ngabaketamo siku abandu abatilakyala bo aba mbumi bwangu." Kangi une ndinkuti, "Ndula une ukumanya ukuti iki kyakufwana na fiki."

¹⁶³ Kangi ulubunju lwa kilabo une ndinkubuka kulakula. Balinkutukolela uswe kufyakulya fya kulubunju. Ena, une ngabagaille ukwisa nukulya nabo, panongwa yakuti ngalinako nakamo akakusopa mfyabupi. Kangi une ndinkugomokela itolo. Kangi ulubunju lwa kilabo akabalilo kako ningilege, fiki (une naliile tumo mwa tusyesye twangu), nukwitugasya pasi. Kangi abene balinkwisa pa microphone. Kangi une ngakibwenemo siku i ikifyusyamaasyo kunyuma uko, kangi une nali nulutende ni kindu kila. Polelo abene... Kangi ikyene kyali nulugoye ulunini lusomekigwe apa, kangi ulwene lukwisila pasi. Yumo mwa ba microphone aba bikufyusya nukwisya pasi, ukufwana. Kangi

umwene alinkuti, “Ikilo ikyammayolo, apa pakigemo, alipo undumbilili untubwa apa, um’Baptisti.”

Une ndinkwinogona, “Aa-oo, une mmenye fiyo ukubomba isyakwibilila lilino.”

¹⁶⁴ Kangi umwene alinkuti, “Umwene yo ali ndumbilili unnini ukukinda bosa pakigemo. Ingamu yake ali Branham. Ndimba yumo amenye kuko umwene aliko? Mbulaga umwene isege kuno, uswe tukulonda umwene ukutwala ubulumbilili bwa lubunju ulu.”

¹⁶⁵ O, mwe! Une nali ni T-sheti mfwele, kangi ilibuluku ly a kitenge, umwe mumenye. Kangi uswe twe Baptisti twitikaga ugwe gwafimbilisigwaga ukufwala isuti ukuti gwimege pakigemo, umwe mumenye. Polelo...Kangi une—une itolo ndinkwitugala komyemye. Kangi nkabalilo kalakala...Abene bali nalo kula Kululu akabalilo kala, kabuno (ulukomano ulwabo ulwa kisukyosa) abandu abatitu bakaabagile ukwisa linga ulwene lwaali Kwitongo. Abene baali nabandu abatitu pala, kangi une nali Gwakwitongo, nakaali nali na starichi mmakosi ga shati, umwe mumenye, ngwinogona ukuti naliko kanunuko ukukinda yumo uyungi. Kangi ikyene kilinkuboneka ukuti ulubunju lula, itugesye kifuki itolo nanine ali—ali mundu untitu. Polelo une ndikwitugala kangi nguketa kumwanya kula kwa yuwene. Une ndinkwinogona, “Ena, umwene yo nkundwe.”

¹⁶⁶ Kangi umwene alinkuti, “Yumo amenye kuko u William Branham ali?” Une ndinkwinama pasi pa kikota bo *ulu*. Polelo umwene alinkuti, ikufumusya akabubili, alinkuti, “Alipo yumo panja apo” (umwene alinkukwaba aka akafusyamasyakanini mkati) “amenye kuko aliko William Branham? Mbula umwene uswe tukulonda umwene pa kigemo panongwa ya bulumbilili bwa kulubunju. Umwene yo ndumbilili gwa kiBaptisti ikufumila kwitongo kwa Indiana.”

¹⁶⁷ Une itolo ndinkwitugala komyemye naloliloli kangi nukwibilila pasi, umwe mumenye. Nayumo alimmenye une, munjila yiliyosa. Undumyana untitu yula alinkungeta une, alinkuti, “Ndimba ugwe ummenye kuko umwene ali?”

¹⁶⁸ Une ndinkwinogona. Une—une lumo nafimbilisigwaga ukusyoba pamo ukubomba ikindukimo. Polelo une ndinkuti, “Inamila pasi apa.”

Umwene alinkuti, “Ena, nkulumba?”

Une ndinkuti, “Une ngulonda ngubule ugwe ikindukimo.” Une ndinkuti, “Une—une yo yu mwene.”

Umwene alinkuti, “Ena, bukaga pa mwanya pala.”

¹⁶⁹ Kangi une ndinkuti, “Umma, une ngabagila. Uketile,” une ndinkuti, “une mfwele akabuluku akanini akakitenge aka na ka

T-shati akanini aka.” Une ndinkuti, “Une ngabagiile ukubuka pamwanya pala.”

¹⁷⁰ Umwene alinkuti, “Abandu bala batikupasya muno ugwe kufwalila. Bukaga ugwe pamwanya pala.”

Une ndinkuti, “Umma, umma.” Une ndinkuti, “Yaga kimyemye, somma ukuyoba nakimo lilino.”

¹⁷¹ Kangi abene balinkwisa kangi pa kifyusyamasyu nkabalilo kanini, balinkuti, “Alipo yumo amenye kuko aliko William Branham?”

¹⁷² Umwene alinkuti, “Uyu ali apa umwene! Uyu ali apa umwene! Uyu ali apa umwene!” O, mwe! Pala une ndinkusumuka mfwele aka T-shati akanini, umwe mumenye. Kangi apa une . . .

¹⁷³ Umwene alinkuti, “Fyukaga kunokuno, Tata. Branham, uswe tukulonda ugwe utwale ubulumbilili bwa kulubunju.” Oko, mwe, pankyen pa balumbilili bosa, uhm, abandu bosa bala! Kangi une ndikubuka ngutyelemukila pamwanya, umwe mumenye. Ikisylo kyangu kikesefu kangi imbulukutu syanggupya. Kangi une ndilinkutyelemukila pala, ilibuluku lya kitenge na ka T-shati, ndumbilili, ndumbilili gwa kiBaptisti ikubuka ku kifyusyamasyu, siku ngayibonamo yimo nakunyuma kosa, umwe muketile.

¹⁷⁴ Kangi une ndinkwima pamwanya pala, une ndinkuti, “Mulimosa, une—une—une ndikusimanya isyakufwana na isi.” Une ndinkwiyyaya, nulutende ulwanaloliloli, umwe mumenye. Kangi—kangi ndinkubuka ukukilania apa kifuki Luka 16, kangi une ndinkwinogona, “Mulimosa, lilino . . .” Kangi une—une ndinkwisa pa kimanyisyo, “Kangi umwene alinkufusya amaso gake mu gehena kangi alinkulila.” Kangi une ndinkwega . . . Polelo une—une ndinkwanda ukulumbilila, umwe mumenye, kangi une ndinkwisa pa bulumbilili kangi une ndinkwipilika kanunupo. Kangi une ndinkuti, “Unnyambala unkabi yula aali mu gehena, kangi umwene alinkukuuta.” Utumasyo utunini tutatu tula, muno une ndinabo ubulumbilili ubwingi bo luulo, “Itika Ugwe Iki,” kangi “Yoba Kwa Mwalyalabwe,” umwe mumbilike une ngulumbilila ubwene. Kangi une nali nabo, “Kangi umwene polelo alinkukuuta.” Kangi une ndinkuti, “Bakayako abana kula, naloliloli komma ku gehana. Polelo umwene alinkukuuta.” Une ndinkuti, “Gakayako amaluba kula. Polelo umwene alinkulila. Akayako Kyala kula. Polelo umwene alinkukuuta. Akayako Kristi kula. Polelo umwene alinkukuuta.” Polelo nine ndinkukuuta. Ikindukimo kilinkungamata une. Mwe! O, mwe! Ukufuma apo, une ndikumanya isi syabombigwe. Akabalilo kako une nalisilemo mwa niimwene, une nalamile panja. Abandu bala balinkuywega kangi nukukuuta, kangi une, uswe twali nakabalilo akasisya.

¹⁷⁵ Akabalilo kako une ngwisa panja aalipo umwinitu yumo ikwisa ku myangu afwele ikitili ikinywamu ikikulumba ikya ku Texas, ifilato fya majombo amanywamu, ikusegelela, alinkuti, “Une ne Nkulugwakipanga *Gwakuti-na-gwakuti*.” Ndumbilili, amabuti ga batimang’ombe, imyenda gya batimang’ombe afwele.

Une ndinkwinogona, “Ena, amabuluku gangu aga kitenge gakaya manyali fiyo kokuti.”

¹⁷⁶ Alinkuti, “Ngulonda ugwe gwise ku Texas kangi usandendekele ulusasanio.”

¹⁷⁷ “Aa-ha, ndeke nsimbe muno, nkulumba.” Kangi une ndinkusimba bo ulu.

¹⁷⁸ Apa alinkwisa umwinitu uyungi afwele tumo mwa tundu tunini utu, uluko lwa sulubali iya gofu, kuko abene balisibile ukusaala gofu, umwe mumenyé, ali ni sulubali ya bulauzi. Umwene alinkuti, “Une ne Nkulugwakipanga *Gwakuti-na-gwakuti* nfumile ku Miami. Une ngulonda uku . . .”

¹⁷⁹ “Mwe, lumo ukufwala kikaya kindu fiyo ikya ikyene.” Une ndinkuketa ikyene, une ndinkwinogona, “Syosa silikanunu.”

¹⁸⁰ Polelo ndinkupimba ifindu ifi, kangi ku kaya ndinkubuka. Unkasi alinkwagana nanine, umwene alinkuti, “Ndimba bulebule ugwe kupilikigwa ukuya nsangaluke na fiki, Billy?”

¹⁸¹ Une ndinkuti, “O, une nagene ni finyafu ifikinde ifya fibyaligwa. Mwe, ikyene kyo kinunu ukukinda fyosa ifi ugwe uketilemo siku. Abandu bala bakaya ni soni nu lwiputilo lwabo.” Kangi, oko, une ndinkumbula umwene fyosa ifya ikyene. Kangi une ndinkuti, “Kangi keta kuno, luuki, umpambo gosa ugwa kukoleligwa. Abandu bala!”

Umwene alinkuti, “Abene bakaya babunguluka-belu, bobabo bule?”

¹⁸² Une ndinkuti, “Une ngamanya luko luki ulwa babunguluki abene bali, loli abene balinakyó iki une nakilondaga.” Muketile? Une ndinkuti, “Kila—kila kyo kimo kindu une nsisimikisyé.” Une ndinkuti, “Une ngetile unnyambala unkangale ifyinja malongo mahano na mana, ikwisa ukuya ntubwa kangi.” Une ndinkuti, “Une ngapilikamo ubulumbilili bo bula mbumi bwangu. Fiki, une ngambonamo um’Baptisti ikulumbilila lulalula.” Une ndinkuti, “Abene bikulumbilila babuye bikutoligwa ukutuya, kangi bikupeteka amafundo gabó mpaka na pasi, kangi nukugomokelamo mmwanya, ukuti bakwagege ukutuya kwabo. Ugwe ubagile ukubapilika abene inyumba ibili mbutali, bakaali bikulumbilila.” Kangi une ndinkuti, “Une—une siku ngapilikamo bo ulu mbumi bwangu.” Kangi une ndinkuti, “Abene bikuyobela mu ndimi insita kumanyigwa, kangi uyungi ikuyoba ifi abene bikuyoba. Siku ngapilikamo

ifi mbumi bwangu!” Une ndinkuti, “Ndimba ugwe kubukaga nanine?”

¹⁸³ Umwene alinkuti, “Luuki, akabalilo kako une negigwege na ugwe, une ngumililaga na nugwe mpaka ubufwe bukutulekaniaga uswe.” Umwene alinkuti, “Une ngubukaga.” Umwene alinkuti, “Lilino, uswe tubabule abakamu.”

¹⁸⁴ Kangi une ndinkuti, “Ena, ugwe mbula unyoko kangi une ngumbulaga mama gwangu.” Polelo uswe... Une ndinkubuka nukumbula Mama.

¹⁸⁵ Mama alinkuti, “Ena, naloli, Billy. Kilikyosa iki Untwa akukoliile ugwe ukubomba, bukaga kabombe ikyene.”

¹⁸⁶ Kangi polelo u Nka. Brumbach alinkulalusya ukuti une mbuke ku myake. Ndinkubuka kula. Umwene alinkuti, “Ndimba fyo fiki ifi fifyo ugwe kuyoba?”

¹⁸⁷ Kangi une ndinkuti, “O, Nka. Brumbach,” Une ndinkuti, “loli umwe mwesa mukababona abandu ba luko ulu.”

Umwene alinkuti, “Kibila pasi! Kibila pasi!”

Une ndinkuti, “Ena, mama.” Une ndinkuti, “Une nsobile.”

Umwene alinkuti, “Ndimba ugwe umeenye ukuti abene kyo kibugutila kwa babunguluka bikemo?”

¹⁸⁸ Une ndinkuti, “Umma, mama, une ngamenye isyo.” Une ndinkuti, “Abene—abene naloliloli bandu banunu.”

¹⁸⁹ Umwene alinkuti, “Yi fuundo yiyyiyo! Ndimba ugwe kwinogona ukuti kunkwabaga umwangu unndindwana panja ku mindu bo gilagila!” Alinkuti, “Butoyofu! Bala bakaya kindukimo loli itolo ifyabunyanyasi ifi ifipanga ifingi fitaagile panja.” Umwene alinkuti, “Naloli! Ugwe utikuntwalaga umwanangu unndindwana panja bo ulo.”

¹⁹⁰ Kangi une ndinkuti, “Loli, ugwe umenye, Nka. Brumbach, pasi pa ndumbula yangu une ngwipilika ukuti Untwa ikulonda une ukubuka na bandu aba.”

¹⁹¹ Umwene alinkuti, “Ugwe ubuke kukipanga kyako babuye bayege baakukupako ubutimi kwa ugwe, kangi ubombege ukufwana nnyambala uyu ali naga aminogono gamo.” Alinkuti, “Ugwe utikumwegaga umwanangu unndindwana panja ukukindilila pala.”

Une ndinkuti, “Ena, mama.” Une ndinkusanuka ukusyungutila nukwendela panja.

¹⁹² Kangi Hope alinkwanda ukulila. Umwene alinkusooka panja, umwene alinkuti, “Billy, kisita kupakikisyia isi Mama ikuyoba, une ngwisakuyaga nanugwe.” Sayaga indumbula yake!

Kangi une ndinkuti, “O, isyo silikanunu, luuki.”

¹⁹³ Kangi une ndinkukileka ikyene kikindege. Umwene alinkusita kumwitikisyia umwanake unndindwana ukubuka

na bandu ba luko bo lula, kabuno “Abene baali nakimo lolii fyabunyanyasi.” Kangi polelo une ndikufwana itolo ngukileka ikyene kikindege. Ubu bo busobi ubukinde ubu une natulilemo mbumi bwangu, bumo mwa bubibi ukukinda.

¹⁹⁴ Pankyeni panandi, ifyinja finandi, abana bisile. Kangi ilisiku limo uswe twaalil...Kulinkwisa umwelesyo mu 1937. Gwalisile umwelesyo. Kangi iyitu...Une naali pakwendela akabalilo kala, kangi une nagelaga pa bununu bwangu ukubatwala abandu ukufuma ku mwelesyo, inyumba sikubongotela pasi. Kangi unkasi gwangu mwene alinkuya mbine, kangi umwene ali naloliloli, naloliloli ni filaso. Kangi abene balimmwegile umwene panja...Ikipatala kya bwila kyaaliswile fiyo uswe tulinkutoligwa ukumbika umwene mula, polelo uswe twalimmwegii'umwene ku-ku kipatala kya boma kuko abene balinabo ubuyo kulakula. Kangi abene balinkungoolela ngomokele. Kangi une bwila nikalaga ku kisoko, kangi naali mundugwabwato naloli, polelo une nagelaga ukubaga abandu, ukubaponesya abene ukufuma ku mwelesyo. Kangi polelo une natendekaga...yumo...

¹⁹⁵ Abene balinkungoolela une, balinkuti, “Yilipo inyumba pala pa Lukindi lwa Chestnut, iyene yili kifuki ukwingila mumo. Alimo mama na kabugutila ka bana mulamula,” balinkumbula, “linga ugwe kwinogona ilibwato lyako, imota yako yibagile ukwingila mula ku bene.”

Une ndinkuti, “Ena, une ngubombaga mulimosa muno une mbagililile.”

¹⁹⁶ Kangi une, ukukoma amayiga gala. Ikibumba kya mulusoko kyabongotwike kumwanya kula, kangi, o, mwe, i...itolo galinkutekela itolo nkaya ukukagwisya. Kangi une ndikuyipa iyene umoto gosa ugu une nabagile, kangi kubumalikisylo ukusulukila nukukilania injila inyigaale nukukinda mbuyo. Kangi une ndinkufika kifuki kuko ikibumba ikikuulu kyaali, amisi gikoneka ukukilania. Kangi une ndinkupilika yumo ikukuta, kangi une ndinkumbona u mama imile pa mbenu. Kangi fyaalipo fila ifibungulusya ifinywamu fikubuka ukukilania bo ulu. Ena, une ndinkukindilila ukubuka ku bwa *kuno* muno une nabagililile, nukufika nkisoko nukugomoka nukufika ulubafu ulungi. Une uwato bwangu bwalimile itolo mukabalilo bwakuti bupinyigwe ku mbanda ya pa kifigo, mbanda, pamo imbanda ya pakifigo pamo imbanda ya pa mbenu. Kangi une naabopile mkati nukunkola umama yula nukummwaga umwene mkati mula, na bana babili pamo batatu. Kangi une nabwabulaga uwato bwangu nukummwega umwene ku...ukugomoka. Ukwisa panja injila indali ukusulukila pasi, nukuntwala umwene pamwanya pa kiloboko, ukufwana imailo limo na sinda ukukilania akaya, mpaka une nalintwele umwene ku kiloboko. Kangi polelo akabalilo kako une mfikege

kula, umwene aasilike. Kangi umwene alinkwanda . . . umwene aakuutaga, "Umwanganu! Umwanangu!"

¹⁹⁷ Ena, une ndinkwinogona ukuti umwene asanusyaga ukuti umwene alekile akana akabugale mu nyumba. O, mwe! Une ndinkugomokela kangi akabalilo aka abene bagelaga ukumpakikisya umwene. Kangi une ndinkwisa ukusyagania, ikyene kyaali . . . pamo umwene alondaga ukumanya kuko umwanake aalipo pala. Aalipo umwinitu unnini ugwfayinja ukufwana fitatu, kangi une ndinkwinogona umwene asanusyaga akana akabugale pamo ikindukimo.

¹⁹⁸ Kangi polelo une ndinkugomokela kangi nukufika kula. Kangi akabalilo kako une mfikege kula ukwingila mkati kangi ndinkusita kumwaga nu mwana umbugale nayumo, kangi imbenu yagwile kangi inyumba yilinkwingila. Kangi une ndinkubopa nakalinga naloliloli nukukakola a—a kayabo pala aka kaapelaga ubwato bwangu ukweleela, ndinkufyuka mu bwato, kangi ndinkukwaba kila nukubwabula ubwene.

¹⁹⁹ Kangi ikyene kilinkundwala une mbukuuye ubukulumba ubwa kisoko polelo. Kangi ukwene kwali sala ya kalongo na limo na sinda pakilo, kangi ukwene itolo kukunyaganya nukugwa amatalala. Kangi une ndinkukola ulugoye lwakwandila ubwato kangi une ndinkugela ukukwaba ubwato, kangi ubwene bulinkukana ukwanda, kangi une naagelile, kangi ubwene bulinkusita kwanda, kangi une ndinkugela kangi. Ngwingila kubutalipo mbukuuye bula, kubugwilo a misi kuli itolo kunyuma yangu. Kangi une naagelaga naloliloli fiyo, kangi une ndinkwinogona, "O, mwe, apa—apa po bulipo ubumalikisyo bwangu! Apa popapo!" Kangi une ndinkugela nalolilolo fiyo. Kangi une ndinkuti, "Gwe Ntwa, ngusuma somma ukundeka une mfwe ubufwe bo ubu," kangi une ndinkukwaba kangi une ndinkukwaba.

²⁰⁰ Kangi ikyene kilinkugomokela ku myangu, "Ndimba bule isya kibugutila kila ikya fyabunyanyasi iki ugwe gulinkusita ukubukako?" Muketile? Aa-ha.

²⁰¹ Une ndinkubika ikiboko kyangu kangi pa bwato, kangi une ndinkuti, "Kyala, uyege ni kisa pa une. Somma ukunyitikisya une nundeke unkasi gwangu nu mwana bo ulu, kangi abene bali kula babinile! Nalamba!" Kangi une ndinkumilisyu ukukwaba bo lula, kangi ubwene bulinkusita kwanda. Kangi une ndinkupilikaga ukubuna kwa misi pasi pala, kabuno une . . . Itolo amaminiti manandi, kangi, o, mwe, ukwene kwaamalike. Kangi une ndinkuti, "Gwe Ntwa, linga Ugwe kunswaga une, une ngufinga kwa Ugwe une ngubombaga kalikosa." Uku fugama mu bwato bula pala, kangi amatalala gikundika ku maso. Une ndinkuti, "Une ngwisakubombaga kilikyosa iki Ugwe kulonda ukuti mbombe." Kangi une ndinkukwaba kangi, kangi ubwene bulinkwanda. Kangi une ndinkubinda amafuta gosa pa

bwene muno une nabagiliile, kangi kubumalikisyö ndinkufika kukiloboko.

²⁰² Kangi une ndinkugomokela ukwakulyaga iligali, iligali lyä kwendela mbombo. Kangi une ndinkwinogona isya... Baalipo bambo mwa bene balinkuti, "Bikuti, ikipatala kyaboma itolo kikindile na misi." Unkasi gwangu nu mwana mula, abana bibili.

²⁰³ Kangi une ndinkusumuka ukubuka ku boma nakalinga fiyo muno une nabagilile, kangi amisi gaalimile ukufwana amafiti kalongo na mahano ukusyungutila ikyene. Kangi aalipo u nkusigwasikali pala, kangi une ndinkuti, "Nkusigwasikali, ndimba fyo fiki fibombigwe ku kipatala?"

Alinkuti, "Lilino, somma ukupasya. Ugwe gulina gwe yumo mula?"

Kangi une ndinkuti, "Ena, u—u nkasi gwangu umbine nu twana tubili."

²⁰⁴ Umwene alinkuti, "Abene bosa basokilemo." Alinkuti, "Abene bali mwigali ilinywamu kangi abene bikubuka kubwa ku Charlestown."

²⁰⁵ Une ndinkubopa, ndikwega ubwato bwangu kangi... pamö ndinkwega iligali lyangu, kangi ubwato buli kunyuma kwa iyene, kangi ngubopa ukusooka kula uku...Kangi polelo utusoko twaalisile ukuya amamailosi mabili na sinda pamö matatu mbupapate. Kangi ikilo kyosa une ndinkugela uku...Bamo mwa bene balinkuti, "Iligali, iligali ilinywamu, lilelemwike ukufuma mmakato pa mbanda ya lulato."

²⁰⁶ Ena, ndinkwaga nimwene njongile panja pa lusungo uluniini, ndinkwitugala pala amasiku matatu. Une ndinkuya nakabalilo akingi ukwinogona ukuti kali Kila kya fyakinyanyasi pamö'mma. Itolo ngukoma, "Ndimba unkasi gwangu ali kugu?"

²⁰⁷ Kubumalikisyö akabalilo kako une numwagege umwene, pa masiku manandipo une ndinkusooka nukukilanla, umwene ali kubutali kula ku Columbus, Indiana, mu Bapatisti Auditorium kuko abene batendike i—i ikifwane kipatala, ifipinda fya bubine pa fitala fya boma. Kangi une ndinkubopa fiyo muno une nabagilile, ukugela ukummwaga kuko umwene ali, ngukolela, "Hope! Hope! Hope!" Kangi une ndinkuketa, kangi pala umwene agonile pa katala, kangi TB yingiile.

Umwene alinkufyusya akaboko kake akagandano akanini, kangi umwene alinkuti, "Billy."

Kangi une ndinkubopela ku mwene, kangi ndinkuti, "Hope, luuki."

Umwene alinkuti, "Une nguboneka nsisya, bule?"

Une ndinkuti, "Umma, luuki, ugwe kuboneka kanunu."

²⁰⁸ Pakabalilo ka myesi mihano na gumo uswe twabombaga imbombo na kilikyosa iki kyali mwa uswe ukugela ukupoka ubumi bwake, loli umwene alinkumilisya ukusuluka kangi nukusuluka.

²⁰⁹ Kangi ilisiku limo une naali pa kwendela kangi une naali ni wailesi yangu yiiguligwe, yilinkuti, "Kwa William Branham, ikulondigwa kukipatala nakalinga itolo, unkasi ikufwa." Une ndinkubopa nakalinga ukugomokela kukipatala muno une nabagilile, ndinkwaasya ulumuli ulukesefu kangi nakogo ka ambulasi, nukusumuka. Kangi polelo une—une ndinkufika kukipatala, kangi ndinkwima, ndinkubopela nkati. Ukwisa ngusuluka ukukinda nki—nki nkipatala, une ndinkumbona umwinangu unnini uwangwu uyu uswe twalobaga nagwe uswe, uswe twabopaga palikimo bo balumiana, Sam Adair.

²¹⁰ Doctor Sam Adair, umwene yo uyu imboniboni yisile gakakinda amasiku mingi umma kangi yyiyobege isyakufwana ni kiliniki. Kangi umwene alinkuti, linga aligwesa ilamwaga isyakufwana ni mboniboni, nkolela umwene kanunu linga abene bikulonda ukumanya ukuti kali iyene yali yabwanaloli pamo umma.

²¹¹ Kangi popapo polelo apa umwene alinkwisa bo ulu, kangi umwene aali ni kitili kyake nkiboko kyake. Umwene alinkungeta une, kangi umwene alinkwanda itolo ukukuuta. Kangi une ndinkumbopela umwene, ukusopa amaboko gangu ukumfugatila umwene. Umwene alinkubika ifiboko fyake ukusyungutila une, alinkuti, "Billy, umwene ikubuka." Umwene alinkuti, "Une nguti ndaga. Une mbombile kalikosa aka une naabagile ukubomba, une ngoolile abamang'anyi na filifyosa."

Une ndinkuti, "Sam, naloliloli umwene atikubuka umma!"

Alinkuti, "Ena, umwene ikubuka." Kangi umwene alinkuti, "Somma ukubuka mkaati mula, Bill."

Kangi une ndinkuti, "Une ngufimbilisigwa ukwingila mula, Sam."

Kangi umwene alinkuti, "Somma ukubomba iki. Somma, ngusuma somma."

Une ndinkuti, "Nyitikisyaga une ningilege mumo."

Alinkuti, "Une ngubukaga nanugwe."

²¹² Une ndinkuti, "Umma, ugwe guye papapa panja apa. Une ngulonda ukuya nagwe umwene nkabalilo ka mwene akabumalikisyo."

Alinkuti, "Umwene asilike."

²¹³ Une ndinkwingila nkipinda. Kangi u nasi aalitugele pala, kangi umwene aakuutaga, kabuno umwene na Hope baali pabwinake ku sukulu palikimo. Kangi polelo une ndinkuketa

kula, kangi umwene alinkwanda ukukuuta, ukubika ikiboko kyake mmwanya. Kangi umwene alinkwanda ukusokapo.

²¹⁴ Kangi une ndinkunketa umwene, nukunsugusya umwene. Pala umwene alipo, umwene aasulwike ukufuma pa mapaunderi ukufwana mia yumo na malongo mabili, ukwisa pa malongo na limo. Kangi une—une ndinkusyugusya umwene. Kangi linga une nguyaga nkangale gwa fyinja mia yumo, une ndisakwibwa siku iki kyabonike. Umwene alinkusanuka, kangi amaso amanywamu amakulumba amamogi gala galinkuketa mmwanya kwa une. Umwene alinkusekelela. Umwene alinkuti, “Ndimba fiki ugwe gungoolile ukungomaso, Billy?”

Une ndinkuti, “Luuki, une ndwagile itolo ulufumusyo.”

²¹⁵ Une nafimbilisigwaga itolo ukubomba imbonbo. Uswe twaali kubutali mu ngongoli kangi aba mia ba dola mu syakunhomba unganga gwa kukipatala, kangi nakamo akakuhomba nako ifyene. Kangi une itolo ndinkufimbilisigwa ukubomba. Kangi une nambonaga umwene kabili pamo katatu pisiku, kangi ikilo kilikyosa, kangi polelo akabalilo kako umwene aali mbuyilo bula.

Une ndinkuti, “Ndimba ugwe kusanusya fiki, ‘Ngukolile’ ugwe ‘ukukugomaso?’”

²¹⁶ Umwene alinkuti, “Bill, ugwe gulumbililepo isya Ikyene, ugwe guyobilepo isya Ikyene, loli ugwe ukaya ni fundo nayimo ukuti Ikyene kyo fiki.”

Une ndinkuti, “Ndimba ugwe kuyoba isya fiki?”

²¹⁷ Umwene alinkuti, “Kumwanya.” Umwene alinkuti, “Keta,” umwene alinkuti, “Une nasindikiligwaga ku Kaya na bandu bambo, banyambala pamo bakikulu pamo ikindukimo. Abene bafwele ifyelu.” Kangi umwene alinkuti, “Kangi une nali pabwiyekele kangi nuletengano.” Alinkuti, “Injuni inywamu imogi sikupululuka ukufuma mu mpiki ukubuka ku mpiki.” Umwene alinkuti, “Somma ukwinogona une nsyutile untu.” Umwene alinkuti, “Billy, une ngukubulaga ugwe ubusobi bwitu.” Umwene alinkuti, “Itugala pasi.” Une ndinkusita; une ndinkufugama pasi ngolile ikiboko kyake. Umwene alinkuti, “Ndimba ugwe umenye apa ubusobi bwitu bulipo?”

Kangi une ndinkuti, “Ena, gwe ndumbulanyafu, une mmenye.”

²¹⁸ Umwene alinkuti, “Uswe angali tukampilikila Mama siku. Abandu bala baali babwanaloli.”

Kangi une ndinkuti, “Une mmenye isyene.”

²¹⁹ Umwene alinkuti, “Finga kwa une iki, ukuti ugwe kubukaga ku bandu bala,” alinkuti, “panongwa yakuti abene babwanaloli.” Kangi umwene alinkuti, “Ugwe uswilege abana bangu bo lulalula.” Kangi une...Umwene alinkuti, “Une ngulonda ngubule ugwe ikindukimo.” Umwene alinkuti,

“Une ngufwa, loli” alinkuti “ukwene ku...une ndiku—une ndikutila ukubuka umma.” Alinkuti, “Ukwene—ukwene ku mogi.” Umwene alinkuti, “Ikindu kimokyene iki kyene, une nkibengile ukuti ngukuleka ugwe, Bill. Kangi une mmenye gulinato utwana tubili utwakuti ugwe guswilege.” Umwene alinkuti, “Finga kwa une ukuti—ukuti ugwe utikutugalaga nkenja nukubaleka abanangu bakwabigwege paliposa ukufuma ku mbanda ukubuka kukikomo.” Kila kyali kindu kya mahala kwa mama gwa fyinja malongo mabili-na-kimokyene.

Kangi une ndinkuti, “Une ngabagila ukufinga ikyo, Hope.”

²²⁰ Umwene alinkuti, “Ngusuma finga kwa une.” Alinkuti, “Ikindu kimokyene une ngulonda ukukubula ugwe.” Alinkuti, “Ugwe kukumbukila indusu yila?” Une nsiganile fiyo indusu. Kangi umwene alinkuti, “Ugwe gwalondaga ukuula indusu yila kangi ugwe ukaali ni hela isyakufwana ukuhombako panandi.”

Une ndinkuti, “Ena.”

²²¹ Umwene alinkuti, “Une napayaga utuhela twangu, utusumuni twangu, ukugela nukupela ukuhombako panandi pa ndusu yila panongwa ya ugwe.” Umwene alinkuti, “Lilino, akabalilo kako ifi fimalike, ugwe gubuke ku kaya, ukaketesyé pakitala ikyakupeteka kila...pamo ikitala iki bikupeteka, pasi pa ka kalatasi pa mwanya, kangi ugwe kwakusyaga ihela pala.” Umwene alinkuti, “Finga kwa une ukuti ugwe kwakula indusu yila.”

²²² Umwe mukamanya muno une naalipilikile akabalilo kako une njibonege i dola yimo na ma senti malongo mahano na mibili-namahano (mu mbwagaya) silambalele pala. Une ndinkula indusu.

²²³ Kangi umwene alinkuti, “Ugwe ndimba kukumbukila akabalilo kala aka ugwe gwabukaga nkaya ukunyulila une ama stonkeni, kangi uswe twabukaga ku Fort Wayne?”

Une ndinkuti, “Ena.”

²²⁴ Une naalisile ukufuma kukuloba iswi, kangi umwene atile...Uswe twabagile ukubuka ku Fort Wayne, une nabagisenie ukwakulumbilila ikilo kila. Kangi umwene aatile, “Ugwe umenye, une nakubulile ugwe, ‘Lulipo uluko lubili ulwakukindana.’” Lumo lwakoleligwaga “chiffon.” Kangi ndimba ulungi lo luki, rayon? Ndimba isyo syabwanaloli? Rayon na chiffon. Ena, kali kyo kiliku, chiffon yo aali nnunu ukukinda. Ndimba isyo syabwanaloli? Kangi umwene aatile, “Lilino, ugwe ukanyegele simo isya chiffon, isya fulu staelo.” Umwe mumenye ikindu kila iki kilinakylo akandu akanini ku nyuma kwa stonkeni, pa mwanya? Kangi une ngaamenye nasimo isya myenda nya ba kikulu, polelo une... .

²²⁵ Kangi une nabukaga ngusulukila ndukindi kangi nguyoba, “Chiffon, chiffon, chiffon, chiffon,” ukugela ukumilisya ukwinogona, nguyoba, “chiffon, chiffon, chiffon.”

Yumo ayobile, “Monile, Billy!”

²²⁶ Une natile, “O, monile, monile.” “Chiffon, chiffon, chiffon, chiffon, chiffon.”

²²⁷ Kangi une ndinkufika pa bukilanio kangi une ndinkwagana na Tata. Spon. Umwene atile, “Eey, Billy, ndimba ugwe umenye iswi ya perch yilumile lilino kula kulubafu ulungi ulwa lulalo ulwabumalikisy?”

Une ndinkuti, “Naloli kangi, ndimba isyo syabwanaloli?”

“Ena.”

Une nalinogwine lilino akabalilo kako une nundekege umwene, “Ndimba ifindu fila fyo fiki?” Une nalibibwe ikyene.

²²⁸ Polelo Thelma Ford, undindwana uyu une nalimmenye, abombaga ku liluka lya senti-kalongo. Kangi une naamenye abene bikulisya amastokeni ga bakikulu kulakula, polelo une ndinkubukako. Une naatile, “Monile, Thelma.”

Kangi umwene atile, “Monile, Billy. Ndimba ugwe ulinkafu? Nkafu Hope?”

²²⁹ Kangi une naatile, “Ndikanunu.” Une naatile, “Thelma, une ngulonda amasokosi ga Hope.”

Umwene alinkuti, “Hope akagagana amasokosi.”

Une ndinkuti, “Ena, mama, umwene agaganile.”

Alinkuti, “Kusanusya amastonkeni.”

²³⁰ “O, naloliloli,” une natile, “ago go gaago.” Une nalinogwine, “Oo-oo, une mbonisye ukusitakumanya kwangu.”

Kangi umwene atile, “Ndimba lo luko luki ulu umwene ikulonda?”

Une nalinogwine, “Oo-oo!” Une naatile, “Ndimba umwe lo luko luki ulu muli nalo?”

Umwene atile, “Mulimosa, uswe tulinayo rayon.”

²³¹ Une ngaamenye ukukindana. Rayon, chiffon, fyosa fikupilikigwa kimokyene. Une naatile, “Ago go aga une ngulonda.” Umwene atile... Une ndinkuti, “Ndendekela une gamo ga gene, fulu stayelo.” Kangi umwene... Une nasobile kangi. Ndimba ikyene kyo fiki? Fulu fasyoni. “Fulu fasyoni.” Kangi polelo une ndinkuti, “Ndetendekela une gamo mwa gene.”

²³² Kangi akabalilo kako umwene abukege ukumba agene kwa une, agene gaali nu ntengo ukufwana masenti malongo matatu, masenti malongo mabili pamo masenti malongo matatu, ukufwana sinda gwa ntengo. Ena, une ndinkuti, “Mbapo une mabili ga agene.” Muketile?

²³³ Kangi une nagomokile ku kaya, kangi une ndinkuti, “Ugwe umenye, luuki, umwe mwe bakikulu mukwendendeka akaya kosa ukwakwaga untengo unnini.” Ugwe mumenye muno ugwe gwiganile ukuywega bo kihobe. Kangi une ndinkuti, “Loli apa, keta apa, une ngulile mabili pa ntengo ugu ugwe kula gumogwene. Uketile?” Une natile, “O, uko—uko ko kuponjola kwangu nimwene.” Muketile, une naatile—une naatile, “Ugwe umenye, Thelma aanyulisye une aga.” Une natile, “Umwene lumo aalindekile une ukuti njege nagene pa ntengo gwa sinda.”

Umwene, “Ndimba ugwe ummwagile chiffon?”

²³⁴ Une natile, “Ena, mama.” Ifyene fyosa fyaapilikigwaga kimokyene ku myangu, une ngaamenye ukukindana umma.

²³⁵ Kangi umwene aalimbulile une, umwene aatile, “Billy.” Une naalinogwine naaswigaga akabalilo kako umwene afikege ku Fort Wayne, umwene alinkufimbilisigwa ukwaga amastonkeni agangi. Umwene alinkuti, “Une nalimpele mama gwako,” alinkuti, “agene gaali ga bakikulu abakangalepo.” Alinkuti, “Une ngulamba mbelile une naabombile sila.”

Kangi une ndinkuti, “O, isyo sili kanunu, luuki.”

²³⁶ Kangi umwene alinkuti, “Lilino, somma—somma ukwikala nkenja.” Kangi umwene alinkuti...Umwene akaamenye ifi fyatigi fibombigwege isala inandi fiyo ukufuma kabalilo kala. Kangi une ndinkukola amaboko gake amamogi akabalilo kako Abandumi ba Kyala bikummwega umwene ukusookapo.

²³⁷ Une ndinkubuka ku kaya. Une ngaamenye ifyakuti mbombe. Une ndinkulambalala pala pakilo kangi une ndinkupilika... Une ndinkwinogona akene kaali ka mbeba kanini, kaali mbupayil’ifindu mubukulu mumo uswe twaali ni fikalatasi mulamula. Kangi une ndinkwigala ikifigo ni kilundi kyangu, kangi pala kaapayikigwe akenda kake akakugonela ku nyuma (kangi aalambalele mula kubupayilo mifimba). Kangi itolo mukabalilo kanini itolo yumo alinkungolela une, ikuti, “Billy!” Kangi umwene aali Nkundwe Frank Broy. Umwene alinkuti, “Umwananako ikufwa.”

Une ndinkuti, “Umwananangu?”

²³⁸ Alinkuti, “Ena, Sharon Rose.” Alinkuti, “Doc ali kulakula lilino, kangi bikuti, ‘Umwene ali na TB wa meningitis, umwene anwelile ku nna.’” Kangi alinkuti, “Umwene ikufwa.”

²³⁹ Une ndikwitoga mwigali, ndinkubuka kula. Kangi umwene aali pala, akanduakanini akanyafu. Kangi abene baabopile nagwe ku kipatala.

²⁴⁰ Une ndinkubuka kula ukumbona umwene. Sam alinkwisa ukunyaga alinkuti, “Billy, somma ugwe ukubuka nkipinda mula, ugwe ubagile ukummwinogonela Billy Paul.” Alinkuti, “Umwene ikufwa.”

Une ndinkuti, “Doc, une—une ngufimbilisigwa ukunketa umwanangu.”

²⁴¹ Umwene alinkuti, “Somma, ugwe ukabagila ukwingila mula.” Alinkuti, “Umwene ali na meningitis, Billy, kangi ugwe kuyipimbaga iyene kwa Billy Paul.”

²⁴² Kangi une ndinkugulila mpaka umwene aasokilepo. Une ngabagiile ukwima ngetege umwene ikufwa, kangi unna alambalele kula ku batendeka mapumba. Une ngubabula umwe, injila ya mundu unsobi ngafu. Kangi une—une ndinkubuka, ndinkwibilila ukubuka kukifigo, kangi akabalilo kako Sam asookege kangi na yu nasi yope asookege, une ndinkusuluka pasi pa nyumba. Akene kapatala kanini fiyo. Umwene aali mbuyo ubwapamwene, kangi imbwele sili mmaso gake amanini. Kangi abene baali na kanini...aka uswe tukukakolela “ikoyelo ya mbwele,” pamo akabusikiti akanini pamwanya pa maso gake. Kangi umwene...nu kunyelanyela kunini, akalundi kake akatupe kendaga mmwanya na pasi bo ulu, nu kunyelanyela. Kangi ndinkunketa umwene, kangi umwene aali nkulumba ukufwana pa bumogi, ali ni myesi ukufwana mihano na mitatu.

²⁴³ Kangi unna alisibile ukuntugasya umwene panja na kilania-katatu gwake afwele, umwe mumenye, ndubingilo, akabalilo kako une nisege. Kangi une naakubaga belu, kangi umwene atigi, “guu-guu, guu-guu,” ukufikila kwa une, umwe mumenye.

²⁴⁴ Kangi pala alinkulambala unganigwa gwangu, ikufwa. Une ndinkunketa umwene, kangi une ndinkuti, “Sharry, ndimba ugwe ummenye Tata? Ugwe ummenye Tata, Sharry?” Kangi akabalilo kako umwene aketege...Umwene aatamigwaga fiyo mpaka limolyene mwa maso amanini amamogi aga bluu gala lyakilenie ulubafu ulungi. Iki kyafwanaga kilepule indumbula yangu ukufuma mmyangу.

²⁴⁵ Une ndinkufugama pasi, une ndinkuti, “Gwe Ntwa, ndimba une ndulilwe fiki? Ndimba une ngalumbilila Inongwainunu mu bukilanio bwa ngindi? Une mbombile kalikosa aka une nkamenye ukubomba. Somma ukukikola ikyene ukukindana nanine. Une ngaabakoliilemo abandu bala ukuya ‘makandi.’ Umwene aali yumwene yuuaabakolile abandu bala ‘makandi.’” Une ndinkuti, “Une ngulamba ukuti isyene syabombigwe. Nswaga une. Somma—somma ukwega umwanangu.” Kangi akabalilo kako une ngwiputa, kilinkuboneka ikifwane kititu...bo kilundo pamo ikyenda kikwisa pasi. Une naamenye Umwene alingaanile une.

²⁴⁶ Lilino, pala kaali kabalo akakafu ukukinda kangi akateleleke fiyo aka bumi bwangu. Akabalilo kako une nsumukege nukunketa umwene, kangi une ndinkwinogona... Setano alinkubika mminogono gangu, “Ena, ugwe kusanusya muno ugwe ulumbiliile nubukafu, kangi mu njila yiyo

gwitugaliile ubumi bwako, kangi lilino akabalilo kako kikwisa kwa mwanako gwmwene, Umwene ikukukana?”

²⁴⁷ Une ndinkuti, “Isyo syabwanaloli. Linga Umwene akabagila ukumpoka umwanangu, polelo une ngabagila . . .” Une ndinkwima. Une—une itolo ngamenye isyakuti mbombe. Kangi polelo une nayobile isi, une ndinkuti, “Gwentwa, Ugwe gwalimbe umwene kwa une kangi Ugwe umwegile umwene, yisayigwege Ingamu ya Ntwa! Linga Ugwe kunyegaga nanine, une ngukuganaga pope Ugwe.”

²⁴⁸ Kangi une ndinkubika ikiboko kyangu pa mwene, une ndinkuti, “Akusaye ugwe, ndumbulanyafu. Tata alondaga akuswile ugwe, ni ndumbula yangu yosa une nalondaga ukukuswila ugwe ku lugano lwa Kyala. Loli Abandumi bikukwisilaga ugwe, ndumbulanyafu. Tata ikwegaga umbili gwako unnini pasi kangi ikugulambalikaga uwene mmabok ga Mama. Une ngukusyilaga ugwe nu mwene. Ilisiku limo Tata isakwaganaga nanugwe, ugwe gulilaga itolo kumwanya kula na Mama.”

²⁴⁹ Akabalilo kako unna afwege, umwene atile, amasyu agabumalikisyu atile, “Bill, yaga mu m’gunda.”

²⁵⁰ Une naatile, “Une nguyaga . . .” Umwene aatile . . . Une naatile, “Linga une ndi pakam’gunda akabalilo kako Umwene ikwisa, une nsangwega abana nukwagana. Linga une ngaya umma, une ngwisakusyiligwa kifuki nanugwe. Kangi ugwe bukaga talaga kulubafu-ulwakililo ulwa kipata ikikulumba, kangi akabalilo kako ugwe kubabona bosa bikwingila, imaga itolo pala kangi andaga ukukuta, ‘Bill! Bill! Bill!’ namasyu gapamwanya muno ugwe ubagilile. Une ngwisakwagana nanugwe kula.” Une ndinkumfipa umwene akabumalikisyu. Une ndi pam’gunda pa bwite umwisyugu. Fila fikindilepo ifyinja malongo mabili. Une mfingile ilisiku nu nkasi gwangu, une ngubukaga ukwakwagana nagwe umwene.

²⁵¹ Une ndinkwega ubonda gwangu, akabalilo kako akene kafwege, nukukabika akene mmaboko ga nna, kangi uswe tulinkukeegela akene ku mapumba. Kangi une ndinkwima pala ukumpilikwa Nkundwe Smith, undumbilili gwa Methodisti uyu alumbilile pafwa, “Iyoto ku lyoto, kangi ulufumbi ku lufumbi.” (Kangi une ndinkwinogona, “Ndumbula ku ndumbula.”) Mula umwene alinkubuka.

²⁵² Kisita masiku mingi’mma ukufuma apo, une ndinkummwegela Billy unnini kula ulubunju lumo. Umwene aali itolo kinitu kanini fiyo. Umwene aali . . .

²⁵³ Iyene yo nongwa umwene ikumilila ukuya nanine kangi une ngumilila na yumbene, une nafimbilisigwaga ukuya fyosa Baba na Yuba (fyosa) ku mwene. Une negaga akasupa kake akanini. Uswe tukali nako akakuti tuyege nu moto pa kilo ukuti ulukama lwake luyege lupyano, kangi une nalilambalikaga ku nyuma

yangu bo ulu nukupaya ulwene luyege lupyano nu bupye bwa mbili gwangu.

²⁵⁴ Uswe tumililene tufwene bo binake, kangi limo mwa masiku aga akabalilo kako une ngusokapo pa kabombo une ngulonda ukumpa umwene Ilisyu, kangi nukuti, "Kindililaga, Billy. Ugwe itugalaga ni Lyene." Abandu bamo bikuwigwa nongwa ya fiki une ndinagwe akabalilo kosa. Une ngabagila ukuntaga umwene. Umwene egile nukwega, loli une pope ngukumbukila unkikulu aalimbulile, "Itugala nagwe umwene." Kangi uswe tumililene palikimo bo binake.

²⁵⁵ Une ngukumbukila ngwenda ukusyungutila nkaaya, isupa yili mungwapa, umwene aakuutaga. Ikilo kimo umwene...uswe twendaga ukusoka ku lubingilo lwa kumbenu kuko itolo....(Akabalilo kako umwene alipabupipi ukumpapa umwene, umwene alinkutuyila mmwanya, kangi une...bo ndindwana itolo, umwe mumenye.) Kangi une nendendekaga ukubuka nukugomoka ukufuma kukipiki ikikulu ikya imbooso kunyuma kwa lubingilo. Kangi umwene aandililaga u Mama gwake, kangi une ngali nagwe nu Mama nayumo ugakuti nummwegele umwene kuko. Kangi une nampimbaga umwene, une nayobaga, "O, luuki." Une natigi...

²⁵⁶ Umwene atigi, "Tata, ndimba alikugu mama gwangu? Ndimba ugwe umbikile umwene mumfu gula?"

Une natigi, "Umma, luuki. Umwene ali kanunu, umwene ali Kumwanya mmwanya."

²⁵⁷ Kangi umwene aayobile ikindukimo pala, iki kyaafwene kyaalipakungoga une, amayolo gamo. Umwene aakuutaga, ukwene kwilile namayolo, kangi une naalimpapile umwene pa nyuma yangu bo *lula*, ukumpimba umwene pa kibega kangi nukunkibisya umwene bo *ulu*. Kangi umwene alinkuti, "Tata, ngulamba kammwege Mama nukuntwala umwene apa."

Kangi une ndinkuti, "Luuki, une ngabagila ukummwega Mama. Yeso..."

Alinkuti, "Mulimosa, mbula Yeso ukundumila une mama gwangu. Une ngun'donda umwene."

²⁵⁸ Une ndinkuti, "Mulimosa, luuki, une...Une na ugwe twisakumbona umwene akabalilo kamo."

Kangi umwene alinkukiba, alinkuti, "Tata!"

Kangi une ndinkuti, "Ena?"

Alinkuti, "Une numbwene Mama mmwanya mula pa libingo lila."

²⁵⁹ Mwe, kyafwanaga kilipakungoga une! Une ndinkwinogona, "Mwe! 'Une numbwene Mama mmwanya mula pa libingo lila.'" Une itolo kifuki ukusilika. Une ndinkufugatila akinitu

akanini ndwanda lwangu bo *ulu*, kangi une ndinkwinamila pasi, ndinkwingila nnyumba.

²⁶⁰ Amasiku galinkukinda. Une ngabagile ukwibwa iki. Une nagelile ukubomba imbombo. Natoligwaga ukugomoka ku kaya, akene kakali kaaya kangi'mma. Kangi une nalondaga ukusyala. Uswe tukaali nako nakamo loli itolo utupando utukulu utulepuke, loli utwene twali tundutumo utu umwene nanine twikyelaga palikimo. Akene kali kaya.

²⁶¹ Kangi une ngukumbukila ilisiku limo une nagelaga ukubomba ku mbombo ya bandu ba nkaya. Une nabukile ukutendekesyula ulusaambo ulukuulu, lwasulwike pasi ukufuma pabupayiko, ukwene kwali kulubunju fiyo. Kangi une ndinkufyuka pa kikohekano iki. (Kangi une ngabagiile ukunndeua ubonda yula. Une nanketaga unkasi gwangu ikubuka, loli ubonda yula ukubuka, itolo akandu akanini fiyo.) Kangi une nali pa mwanya pala, kangi une nimbaga, "Pa kyamba kubutali, kwalimile Ikikohekano ikikulu ikyamagengeleemia." Kangi isambo isyakwanda isi sikutwala magesi sikubuka ku transfoma nukusooka (umwe mumenye) ku syabubili. Kangi une naalitogile pa mwanya pala pa ikyene. Kangi syabombigwe ukuti une naaketaga, kangi ilisuba likupanda kunyuma yangu. Kangi pala, amaboko gangu ngolwisye kangi ikimanyilo kya Kikohekano pa—pa lubafu lwa kyamba. Une ndinkwinogona, "Ena, isyene syaali syo mbibi syangu isi syaalimbikile Umwene pala."

²⁶² Une ndikuti, "Sharon, luuki, Tata ikulonda ukukuketa ugwe fiyo, luuki. Muno une ngulondela ukukufugatila ugwe mmaboko gangu kangi, ugwe nganigwa gwe kandu kanini." Une ndinkusyut'untu. Igyene gyali milungu. Une ndinkufuula ama glovesi ga mpulya. Gaalipo ama volt abamia malongo mabili na matatu gikukinda itolo pa lubafu lwangu. Une ndinkufuula ama glovesi ga mpulya. Une ndinkuti, "Kyala, une nkubengile ukubomba iki. Une ndi lyoga." "Loli, Sharry, Tata ikubabonaga ugwe na Mama ma miniti manandi itolo." Ngwanda ukukwaba ama glovesi ukubika ikiboko kyangu pala pa bamia malongo mabili na matatu. Ikyene kyayaga pakukonyokaga... Fiki, ugwe ukabagile ukuya nalyo lilopa lisyelemo mwa ugwe. Kangi polelo une—une—une ndinkwanda ukusopola ili glovesi lila, kangi ikindukimo kilinkuboneka. Akabalilo kako une ngwisa ku, une nalitugesye pasi na maboko gangu mmwanya bo *ulu*, ku kisyu kyangu, ngukuuta. Ilyene lyali lipyana lya Kyala, kisita apo une angali ngaya nubulumbilili bwa bubumbulusyo apa, une ngusisimikisyu isya ikyo. Umwene aali yo Mwene ikupakikisyu ikyabupi Kyake, somma une.

²⁶³ Une ndinkusumuka ukubuka ku kaya. Une ndinkuleka, ndinkubika ifyela fyambombo kubutali. Kangi ndinkugomokela, une ndinkuti, "Une ngubuka ku kaya."

²⁶⁴ Une ndinkusumuka ukubuka kifuki ni nyumba, kangi une ndinkupimba abakalata pa nyumba, kwafwene kwatalele, kangi ndinkwingila. Uswe twaali nakapinda kamokene, une nagonaga pakatala akanini pala, kangi amatalala gikwingila mula, kangi i stovu ingulu pala. Une ndinkwega aba kalata kangi une ndinkuketa isi syali mwa bakalata, kangi ikyakwanda pala kyali kandalama kake aka Kirisimasi aka umwene apayile: amasenti mahano na matatu, “Miss Sharon Rose Branham.” Kila kyali pala, kilinkwisa kangi.

²⁶⁵ Une naali ndindilila finyamana. Une ndinkufikila mula kangi ndinkuyaga indusu yangu, pistol, ukufuma mumfungo gwake. Une ndinkuti, “Gwe Ntwa, une—une ngabagila ukubuka iki kangi’mma, une—une ngufwaga. Une—une ngubilwe fiyo.” Une ndinkukwaba akafyata pa ndusu yila, ndinkuyibika iyene muntu gwangu, mfugeme pala pa kitala nkipinda ikyangisi kila. Une ndinkuti, “Tata gwitu Uyu ali ku Mwanya, Ingamu Yako yikemesigwege. Ikitangalala Kyako kisege, ubwigane Bwako bubombigwege,” kangi akabalilo ako une ngugela, une ndinkukamata akakulasila kala nubukafu fiyo muno une naabagilile, une ndinkuti, “pa kisu muno kuyilile Kumwanya. Tupege uswe umusyugu unkate gwa bwila.” Kangi iyene yilinkusita kutusulila!

²⁶⁶ Kangi une ndinkwinogona, “O Kyala, ndimba Ugwe kundasulania itolo ntumbakasya? Ndimba une ndulilwe fiki? Ugwe utikunyitikisyu une ukuti mfwe kope.” Kangi une ndinkuyisopa ndusu pasi, kangi iyene yilinkulila kangi yilinkutusulila nkipinda. Kangi une ndinkuti, “Kyala, ndimba fiki une ngabagila ukufwa nukusokamo mu kyene? Une ngabagila ukukindilila apa. Ugwe kufimbilisigwa ukubombapo akandukamo kwa une.” Kangi une ndikugwila pala kangi ndinkwanda ukukuuta pa kitala kila ikinini, ikikulu ikibwapuke pala.

²⁶⁷ Une nabagile ukuti naali ntulo. Une ngamanya ukuti kali naali ntulo pamo fiki fyabonike.

²⁶⁸ Une bwila nalondaga ukubuka Kubwingililo-ilisuba. Une bwila nalondaga kimo mwa fitili fila. Tata gwangu amanyisyaga ifalasi mmasiku ga butubwa bwake, kangi une bwila nalondaga kimo mwa fitili fila. Kangi Nkundwe Demos Shakarian aalinyulile kimo mmayolo, ikyakwanda iki une ngabilemo (ngabilemo siku) bo kila, kimo mwa fitili fya kubwingililo ilisuba.

²⁶⁹ Kangi une ndinkwinogona une nabukaga ukusuluka mula ukukinda ndukubo, ngwimba ulwimbo lula, “Lilipo iliguludumu pigereta libongotwike, ikimanyilo pa ngunda ‘Kili pakulisigwa.’” Kangi bo une ngukindilila mula, une ndinkulyaga iligereta ilikulu likupililige, bo bu bwato ubwaiyolo, kangi iliguludumu lyabongotwike. Naloli, lila lilinkwimilila ikikolo

kyangu ikibongotoke. Kangi bo une ngusegelela kifuki, une ndinkuketa, kangi pala paalimile u—u ndindwana untubwa, ummogi naloliloli, ukufwana ifyinja malongo mabili, inywili inyelu indali kangi amaso ga bluu, afwele ifyelu. Une ndinkuketa umwene, une ndinkuti, “Mubombile ndaga?” Une ndinkukindilila.

Umwene alinkuti, “Mugonile, Tata.”

²⁷⁰ Kangi une ndinkusyumbutukila kunyuma, une ndinkuti, “Tata?” “Fiki,” une ndinkuti, “bulebule, Kalumbu, ndimba ugwe ubagile . . . ngimba une mbagile ukuya baba gwako papo ugwe uli nkusi bo yuyune?”

²⁷¹ Umwene alinkuti, “Tata, ugwe utikumanya itolo kuko ugwe uliko.”

Kangi une ndinkuti, “Ngimba ugwe kusanusya isya fiki?”

²⁷² Umwene alinkuti, “Kuno ko Kumwanya.” Alinkuti, “Pa kisu une nali Sharon gwako unnini.”

“Fiki,” une ndinkuti, “luuki, ugwe gwali itolo ka bonda kanini.”

²⁷³ Alinkuti, “Tata, utwana utunini tutikuya twana tunini kuno, abene batikufwa. Abene batikukangala pamo batikukula umma.”

²⁷⁴ Kangi une ndinkuti, “Ena, Sharon, luuki, ugwe—ugwe guli mmogi, ndindwana untubwa.”

Umwene alinkuti, “Mama ikukugulila ugwe.”

Kangi une ndinkuti, “Kugu?”

Umwene alinkuti, “Kula ku kaya kitu akapya.”

²⁷⁵ Kangi une ndinkuti, “Ku kaya akapya?” A ba Branham babeti, abene bakaya nato utwaya, abene itolo . . . Kangi une ndinkuti, “Mulimosa, une siku ngayamo siku na kaya, luuki.”

²⁷⁶ Umwene alinkuti, “Loli ugwe uli nako kamo kumwanya kuno, Tata.” Une ndikusanusya ukuya mwanike, loli ikyene itolo kili kyanaloliloli fiyo kwa une. [Nkundwe Branham ikulila—Nsimbi.] Akabaliloko kaka une ngwanda ukwinogona isya ikyene, ikyene kikugomokela ukwandisya kyosa kangi. Alinkuti, “Ugwe guli nako kamo kuno, Tata.” Une mmenye ukuti une ndinako kamo kula, ilisiku limo une ngubukaga ku kene. Umwene alinkuti, “Ngimba ali kugu Billy Paul, unkundwe gwangu?”

²⁷⁷ Kangi une ndinkuti, “Ena, une nundekile umwene kwa Nka. Broy, itolo amaminiti manini itolo aga gakindile.”

Alinkuti, “Mama ikulonda ukwagana nanugwe.”

²⁷⁸ Kangi une ndinkusyumbutuka nukuketa, kangi pala gyalipo imiyumba imikulumba, nu u Lwimiko lwa Kyala lukwisa pasi ukusyungutila igyene. Kangi une ndinkupilika ukwimba kwa ikwayala ya Bandumi, “Akaya Kangu, Akaya akanyafu.”

Une ndinkwanda amakato amanywamu, ngubopa itolo fiyo muno une naabagilile. Kangi bo une mfikile pa kifigo, pala palimile umwene, imwenda umwelu afwele, inywili inditu sila, indali, sikoleligwe pasi kunyuma kwake. Umwene alinkubaalula amaboko gake, muno umwene abombelaga bwila akabalilo kako une ngwisa ku kaaya ngatele ukufuma kumbombo pamo ikindukimo. Une ndinkunkola umwene pa maboko gake, kangi une ndinkuti, "Luuki, une numbwene Sharon kula." Une ndinkuti, "Umwene iyandwile ukuya ndindwana mmogi, bule?"

²⁷⁹ Umwene alinkuti, "Ena, Bill." Umwene alinkuti, "Bill." Alinkubika amaboko gake unkumfugatila une, (kangi umwene alinkuti) itolo ukusyungutila ifibega fyangu, umwene alinkwanda ukumbapata une, umwene alinkuti, "Uleke ukupasya isya une na Sharon."

Une ndinkuti, "Luuki, une ngabagila ukukibopa iki."

²⁸⁰ Umwene alinkuti, "Lilino, Sharon na une tulikanunupo ukukinda na muno umwe tuyilile." Kangi alinkuti, "Komma ukupasya isya uswe kangi umma. Ndimba ugwe kufingaga kwa une?"

²⁸¹ Kangi une ndinkuti, "Hope," une ndinkuti, "Une nisyukile fiyo panongwa ya ugwe na Sharon, kangi Billy ikukuuta akabalilo kosa panongwa ya ugwe." Une ndinkuti, "Une ngamanya ifyakuti mbombe na yumwene."

²⁸² Kangi umwene alinkuti, "Isyene sikuyaga kanunu, Bill." Umwene alinkuti, "Fingaga itolo kwa une ugwe utikupasyaga kangi umma." Kangi umwene alinkuti, "Ngimba ugwe utikwitugasya pasi?" Kangi une ndinkuketa ukusyungutila kangi kyalipo ikikota ikikulumba ikunywamu.

²⁸³ Kangi une ngukumbukila une naagelile ukuula ikikota. Lilino, apa tukwigala. Une naagelile ukuula ikikota akabalilo kamo. Uswe itolo twaali nafyo ifikota ifikulu—ifikulu ifyaitolo ifyamatatabwa-pasi ukuya pakuliila kulubunju. Uswe twafimbilisigwaga ukufibombela imbombo ifyene, fyo fyene ifikota ifi twali nafyo. Kangi uswe twabagile ukula kimo mwa fikota ifi ugwe kulekesya kunyuma ku nyuma kwake, ukufwana ni... Une ngwibwa lo luko luki ulwa kikota kya kutusya-kupepe. Kangi ikyene kyaali kya ntengo gwa ma dola kalongo na mahano na mibili, kangi ugwe gwabagile ukuhomba amadola matatu kangi i dola yimoyene pa ndungu. Kangi uswe tulinkukaba kimo. Kangi, o, akabalilo kako une ngwisa mula... Une nabombaga ilisiku lyosa kangi ukulumbulila mpaka pa kilo pakati ukusyungutila mu ngindi kangi na kulikosa kuko une naabagiile ukulumbilila.

²⁸⁴ Kangi—kangi une ilisiku limo une ndinkuya nyuma pa kuhomba kwangu. Uswe tulinkutoligwa ukufwanisya ukwene, kangi ukwene kulinkuya ilisiku ukufuma pisiku, kangi kubumalikisyo ilisiku limo abene baalisile nukukyaga ikikota

kyangu nukwega ikyene. Ikilo kila une ndisakwibwamo siku, umwene aliimbiyiile ikisyesyé kya cherry. Umundu umpelakisa unnini ugwayiyo, umwene—umwene—umwene amenye ukuti une ngusulumaniaga. Kangi ukufuma pa findu fyakunamayolo une ndinkuti, “Ngimba fiki ugwe usekiile fiyo ikilo iki, luuki?”

²⁸⁵ Kangi umwene alinkuti, “Ndigi, une mbatumile abalumiana ukufuma mbupalamani ukukumba inyambo isya kulobela iswi. Ngimba ugwe utikwinogona uswe tubagile ukubuka ku lusoko kangi tukalobepo iswi pakabalilo kanandi?”

Kangi une ndinkuti, “Ena, loli . . .”

²⁸⁶ Kangi umwene alinkwanda ukulila. Une ndinkumanya kyalipo kimo kyatamisyé. Une nali nayo ifundo, kabuno abene baatalile balindumile ukusoka ukuti abene bisaga ukupoka ikyene. Kangi uswe tulinkutoligwa ukufwanisya ukuhomba kula kwa dola limo pa ndungu. Uswe tukaabagile, twaatoligwe . . . tukaabagile ukufwanisya ikyene. Umwene alinkubika ifiboko fyake ukusyungutila une, kangi une nabukile pa kifigo kangi ikikota kyangu kyaakindile.

Umwene aambulaga kumwanya Kula, umwene alinkuti, “Ngimba ugwe kukumbukila ikikota kila, Bill?”

Kangi une ndinkuti, “Ena, luuki, une ngukumbukila.”

Alinkuti, “Ikyo kyo ugwe gwinogonaga isya ikyene, bule?”

“Ena.”

²⁸⁷ Alinkuti, “Mulimosa, abene batikwisa kwega iki, iki kihombeligwe.” Umwene alinkuti, “Itugala pasi itolo pa kabalilo kanandi, une ngulonda ukuyoba nanugwe.”

Kangi une ndinkuti, “Luuki, une ndikupilikisya iki umma.”

²⁸⁸ Kangi umwene alinkuti, “Fingaga kwa une, Billy, fingaga kwa une ukuti ugwe utikupasyaga kangi’mma. Ugwe kugomokela kangi lilino.” Kangi alinkuti, “Fingaga kwa une ugwe utikupasyaga.”

Kangi une ndinkuti, “Une ngabagila ukubomba ikyo, Hope.”

²⁸⁹ Kangi palapala itolo une ndinkwisa ku, ukwene kwali ngisi nkipinda. Une ndinkukelengania, kangi une ndinkwipilika ikiboko kyake ukusyungutila une. Une ndinkuti, “Hope, ngimba ugwe uli muno nkipinda?”

²⁹⁰ Umwene alinkwanda ukumbapata une. Umwene alinkuti, “Ugwe kumbobelaga une ulufingo lula, Bill? Fingaga kwa une ugwe utikwegaga . . . utikupasyaga kangi umma.”

Une ndinkuti, “Une ngufinga kwa une.”

²⁹¹ Kangi bo umwene ambapatile une kabili pamo katatu, kangi umwene akiindile. Une ndinkunyela mmwanya nukwasya ulumuli, ndinkuketa paliposa, umwene akiindile. Loli umwene aasokilemo nkipinda itolo. Umwene akabuka’mma, umwene akaali ali nu bumi. Umwene aali Nkristi.

²⁹² Billy na nine twabukile ku lipumba apa akabalilo kamo, aapimbile akaluba akanini ka'nna nu ndumbu gwake, itolo pisiku lya Pasa kulubunju, kangi uswe tulinkwima. Umwinitu unnini ywu alinkwanda ukulila, umwene alinkuti, "Tata, umama gwangu ali pasi apo."

²⁹³ Une ndinkuti, "Umma, luuki. Umma, umwene akaya pasi apo. Undumbugo akaya pasi apo. Uswe tuli nilipumba ilipetekigwe kuno, loli kubutali ukukilania inyanja liliko ilipumba ili lilibwasi kuko Yeso aasyukile. Kangi ilisiku limo Umwene ikwisaga, Umwene ikutwalaga Ulilumbugo na Mama na yu Mwene."

²⁹⁴ Une ndilipangunda gwa bwite umusyugu, mwebinangu. Une—une itolo ngabagila ukuyoba si nyingi umma. Une... [Nkundwe Branham ikulila—Nsimbi.] Kyala abasaye umwe. Tuli inamisya imitu gyitu pa kabalilo kanandi.

²⁹⁵ O Ntwa! Utubalilo twingi, Ntwa, une ngusisimikisyabandu batikupilikisyab, bo abene bikwinogona ukuti ifindu ifi fikwisa pabutofu. Loli lilipo ilisiku ilikulumba ili likwisa akabalilo kako Yeso ikwisaga kangi ubusulumanie bosa ubu bwisakupuputigwaga. Une ngusuma, Tata Gwakumwanya, ukuti Ugwe kututulaga uswe ukwitendekesyab.

²⁹⁶ Kangi ulufingo lwa bumalikisyolula, akabalilo kako une numfipege umwene pa lusaya ulubunjulula, ukuti une ngwaganaga nagwe kula ilisiku lila. Une ngusubila umwene isakwimaga pa mbanda yila, ikukolela ingamu yangu. Une nikelimbumi mbwanaloli kulufingo lula ukufuma akabalilokala, gwe Ntwa, ukusyungutila ikitu mbyo bwa luko losa, ukugela ukutwala Inongwainunu. Ukuya nkangale lilino, kangi gwabukatale, une ngatele. Limolyene lya masiku aga une ngwigalilaga i Libangeli ili akabumalikisyol. Kangi, Kyala, kyungaga une ukuti njego nsibiligwa ku lufingo. Kyungaga ilipyana Lyako ukusyungutila une, Ntwa. Nyitikisyaga une ndingaketaga kufindu fya bumi ubu, loli nikalilege ifindu ifi fikindilepo. Ndulaga une ukuya gwabwanaloli. Une ndikusuma ikitala ikyabupepe ikyamaluba, umma, Ntwa, napapo Kristi gwangu afwiile pala pasi pa kukubilwa. Kangi bosa abangi ba abene bafwile lulalula. Une ndikusuma ifindu filifyosa ifipepe. Itolo une njego ngwabwanaloli, Ntwa, gwabwanaloli. Abandu balinganaga une ukuti une mbalongosyege abene kwa Ugwe. Kangi ilisiku limo linga ifyene fimalike kangi uswe tukukomana ukusyungutila pasi pafipiki ifitekete bwila, une ngulonda ukumwega umwene pakiboko kangi ukwenda nayo umwene ukufyuka ukubabonesya abandu ba Angelus Temple na bosa abangi. Akene kisakuyaga kabalilo kanunu pala.

²⁹⁷ Une ngusuma ukuti ikisa Kyako kiyenge pa aligwesa gwa uswe. Kangi aba bali apa, Ntwa, lumo itolo bakakumanya Ugwe. Kangi lumo abene bali nu nganigwa unnini yumo kwisilia

kwa nyanja kula. Linga abene bakafwanikisyamo siku ulufingo lwabo, balibombaga iki lilino, Ntwa.

²⁹⁸ Akabalilo aka uswe twinamisyey imitu gyitu, une nguswiga nkipinda ikikulumba, ikinywamu amayolo aga, ngimba balinga ba umwe mubagile ukuyoba, "Nkundwe Branham, une ngulonda ukwagana na baganigwa, nine. Une—une—une ndinabu abaganigwa itolo kwisilia kula"? Lumo ugwe gwaafingile ulufingo ukuti ugwe kwisakwaganilaga nabo, lumo akabalilo kako ugwe gwalimbulile Mama gwako "mukagone-ndaga" kula ku mapumba ilisiku lila, lumo akabalilo kako ugwe umbulegi Ulilumbugo unnini "mukagone-ndaga," pamo Tata, pamo bambo mwa bene ku lipumba, mufingile umwe mwisakwaganilaga, kangi umwe—umwe mukatendekamo siku ubwitendekesyem paka lilino. Ngimba umwe mutikwinogona akene ko kabalilo kanunu lilino ukubomba ukwene?

²⁹⁹ Nswaga ukukuutakuta kwangu. Loli, o, mwe, umwe mutikusyagania, mwebinangu. Umwe mukamanya ukwiyipa kuki—kuki! Ubo bo bukaya buyo, umma, ukufwana na kapango ka bumi.

³⁰⁰ Ngimba balinga mwa umwe mukulonda ukusumuka lilino kangi nukwisa kuno ku lwiputo, mukuyoba, "Une ngulonda ukwagana na baganigwa bangu?" Sumuka ukufuma nkilundilo nukwisa ukusuluka kuno. Ngimba ugwe kubombaga ikyene? Linga yumo akali akabombamo siku ukwitendekesy. Kyala akusaye, nkulumba. Une nguketa unnyambala unkusi untitu ikusumuka, abangi bikwisa. Iyendesyaga mwibene, umwe mwe muli mmwanya umo, itolo sumukaga kukuko ukwisa ndukindi kuno. Pamo imililaga, umwe mwe mukulonda ukukumbukiligwa mu lisyu lya lwiputo lilino itolo. Isyo syo isyene. Imililaga itolo pa malundi ginu. Isyo syo nnunu. Imililaga, kulikosa, umwe mwe mubagile ukuyoba, "Une ndinayo tata kula, une ndinayo mama pamo unganigwa yumo kula. Une ngulonda ukwakubabona abene. Une ngulonda ukwagana nabo ndutengano." Ndimba umwe mukusumukaga, imaga itolo pa malundi ginu, paliposa nkilundilo. Imaga pa malundi ginu, yobaga, "Une ngulonda ukwitikisy."

³⁰¹ Kyala akusaye ugwe, nkikulu. Kyala akusaye ugwe kunyuma kula. Kangi akusaye ugwe mmwanya umo. Untwa akusaye ugwe apa, nkulumba. Uko ko kutalusya. Mmwanya umo mmwipayiko, u Ntwa akusaye ugwe. Ukusyungutila mosa, kulikosa, imaga pa malundi ginu lilino ukuya ni lisyu lya lwiputo, akabalilo kako Mbepo Mwikemo ali apa kangi ikwenda pa ndumbula syitu uku—uku—uku ukwengelusya indumbula.

³⁰² Umwe mumenye, iki ikipanga kikulondigwa umusyugu ko kwengeluka indumbula. Uswe tukulondigwa ukubuka ku Nyumba ya Mmatandeko. Ukubalakyala kwitu ukuumano ukutendekigwa na twibene uku utubalilo tumo kutikubomba

imbombo kanunu umma. Iki uswe tukulondigwa ko kwengeluka ndumbula ukwaiyolo ukukulu, ulupinduko mu ndumbula syitu, ukuyantofu kwa Kyala. Ngimba abo bo bene aba bitendendekisyé ukwima?

Unko uswe twinamisye imitu gyitu polelo ku lwiputo.

³⁰³ O Ntwa, Gwe utwele kangi Yeso ku...ukufuma ku bafwe, ukusisimikisyá kwa twesa uswe ndwitiko, ukwitika. Une ngusuma, Ntwa, ukuti aba babo bimilile lilino pa malundi gabó ukukwitika Ugwe, une ngusuma ukuti ubuswe bukuyaga kubene. Kangi, O Ntwa, une ngusuma ukuti abene bikuuukwitikaga Ugwe ukuya Mpoki kangi Mwalafyale kangi Nganigwa, kangi lumo abene bali na mama pamo baba pamo yumo kwisilya itolo kwa nyanja. Kilipo ikindu kimokyene ikyanaloliloli, abene balinagwe u Mpoki. Baliihobokeligwaga abene ubusobi bwabo kangi ubonangi bwabo bosa bufyuligwege, ukuti ubumi bwabo bubagile ukusugusuligwa muli Lopa lya Kang'osi, kangi abene biitugalege ndutengano ukufuma apa na bwila.

³⁰⁴ Kangi ilisiku limo ilyalwimiko akabalilo kako ifyene fimalike, tuli komanaga ku Nyumba Yako, kangi tuyege kula bofikolo ifisitakubongotoka, ukwagana na baganigwa bitu aba bikutuguulila kwisilya ilingi. Iki, tukubakika abene kwa Ugwe, ukuti "Ugwe kunkungaga umwene ndutengano ulupelelesye uyu indumbula yake yiimikigwe pa Ugwe." Tupaga ikyene, Gwentwa, kabuno tukubabika abene kwa Ugwe. Mu Ngamu ya Mwana Gwako, Untwa Yeso. Ameni.

³⁰⁵ Kyala abasaye umwe. Une ngusisimikisyá ababombi bababwene kuko umwe mwimile, kangi abene bikwisaga kwa umwe itolo nkabalilo kanandi.

³⁰⁶ Kangi lilino kwa abo aba bikwambililaga amakadi ga lwiputo. Billy, ngimba ali kugu Gene na Leo, abene bali kunyuma? Abene bali apa ukupa amakadi ga lwiputo itolo nkabalilo kanandi. Nkundwe ikusaatisyaga ikilundilo ndwiputo, kangi amakadi gikuyabanisigwaga. Uswe tukugomokaga apa nkabalilo kanandi itolo ukwiputila ababine. Umma ndaga, nkundwe.

AKAPANGO KA BUMI BWANGU KYA59-0419A
(My Life Story)

Ubulumbilili ubu butwalicwe nu Nkundwe William Marrion Branham, ubu pakwanda bwatwalicwe nki Ngereza pa Ndungu pamusi, Epulelo 19, 1959, ku Angelus Temple mu Los Angeles, California, U.S.A., bwegigwe pa busimbe bwa tepi ya magneto kangi busimbigwe kisitakutumula mu ki Ngereza. Ukusimba ukwa mu Kyangonde ubu bwasanusigwe nu kuyabanisigwa na ba Voice of God Recordings.

KYANGONDE

©2022 VGR, ALL RIGHTS RESERVED

VOICE OF GOD RECORDINGS
P.O. Box 950, JEFFERSONVILLE, INDIANA 47131 U.S.A.
www.branham.org

Ukusasania isya kwegwelelakwegelela

Ukusoka isya kwegelelakwegelela. Ubwabuke bosa bukanisigwe. Ilibuku ili libagile ukubindikisigwa mfikalatasi pa kompyuta ya kunyumba ukuti ufibombelege imbombo yuyugwe pamo ukubayabilako abangi, kisita kuhombigwa, fiyege fyombo fyakubombela imbombo pakusasania Inongwa inunu isya Yeso Kristi. Ilibuku ili likabagila ukuulisigwa, pamo ukubindigwa ukuti gayege mingimingi, pamo ukusanusigwa pa webusaiti, pamo ukubikigwa mmakina agakusungasunga, pamo ukusanusigwa mu ndimi isingi, pamo ukulibombela imbombo iyakusyagilamo ihela kisita kwitikisigwa mwakalata unsimbige ugwa Voice Of God Recordings®.

Linga kulonda upilike inyingi pamo ifyombo ifingi ifi filipo ulisimbilaga ku:

VOICE OF GOD RECORDINGS
P.O. Box 950, JEFFERSONVILLE, INDIANA 47131 U.S.A.
www.branham.org